

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Koskitie 19 – toinen koti

Viittomakielisten muistelmia Oulun ensimmäisen kuurojen talon
vaiheista

Eila Pylkkänen ja Sirpa Suomela

Viittomakielen tulkin koulutusohjelma (240 op)

04 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Eila Pyökkänen ja Sirpa Suomela	Sivumäärä 34 ja 13 liitesivua
Työn nimi Koskitie 19 – toinen koti	
Ohjaava(t) opettaja(t) Zita Kóbor-Laitinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Oulun kuurojen yhdistys	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Oulun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheita, rakentamista ja sitä, millaista toimintaa talossa järjestettiin vuodesta 1954 lähtien. Toisena tavoitteenamme oli tuottaa teemahaastatteluista dvd-tallenne, joka jää Oulun kuurojen yhdistyksen käyttöön osana sen historiaa. Produktiamme voi hyödyntää esimerkiksi opetusmateriaalina tulkikoulutuksessa tai itseopiskelumateriaalina työelämässä. Työmme on hyödyksi myös kulttuurintuntemuksen näkökulmasta kaikille siitä kiinnostuneille.</p> <p>Työmme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka lähestymistapaa voidaan pitää narratiivisena. Aineiston keruumenetelmänä käytimme puolistrukturoitua teemahaastattelua sekä tutkimme Oulun kuurojen yhdistyksen vanhoja dokumentteja. Haastattelimme seitsemää viittomakielistä, joista yksi on kuuleva. Työmme tilaaja on Oulun kuurojen yhdistys. Yhdistyksen tavoitteena oli saada dokumentoitua yhdistyksensä historiaa tuleville sukupolville ja jäsenille. Oulun kuurojen ensimmäisen talon historiaan liittyviä vaiheita ei kukaan ole aiemmin tutkinut tai taltioinut. Tämä tutkimus on lisäksi hyvin ajankohtainen, koska 1950-luvulla eläneistä ja talon historiaa muistavista henkilöistä ei ole enää elossa kovin moni.</p> <p>Viittomakielisten haastatteluista pystyimme rekonstruoimaan Oulun kuurojen talon rakentamisen vaiheita yhteisön jäsenten silmin. Taltioitu materiaali antaa kuvan, että ensimmäisen yhteisen talon eteen yhdistyksen jäsenet tekivät paljon talkootöitä. Valmistuttuaan talo oli aktiivisessa käytössä erilaisten tapahtumien muodossa. Rahallinen tuotto ohjattiin yhdistyksen toimintaan.</p> <p>Dokumentaatiosta selviää, että tuo aika (1954-89) muistetaan kultaisena aikana. Kuurojen talosta muodostui toinen koti. Yhdistys oli tärkeä paikka kuurojen sosiaalisen elämän kannalta, koska siellä sai kommunikoida vapaasti viittomakielellä. Myös kuurojen vanhempien kuuleville lapsille siitä muodostui tärkeä paikka: paikka, jossa kuuroja vanhempia ja viittomakieltä ei kukaan kummastellut. Narratiivisen aineistonkeruun tuloksena syntynyt dvd-tallenne kokoaa haastateltavien tunteikkaat ja elämänmakuiset muistot Koskitie 19:n vaiheista.</p>	
Asiasanat Kuurojen historia, Oulu, kuurojen yhdistys, viittomakieliset	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Eila Pylkkänen ja Sirpa Suomela	Number of Pages 34 and 13 attachments sheets
Title Koskitie 19 – The Second Home	
Supervisor(s) Zita Kóbor-Laitinen	
Subscriber and/or Mentor Oulu Deaf Club	
Abstract <p>The aim of our thesis was to research the first house of the Oulu Deaf Club: how and when it began, when it was built and what kind of activities were organized in the house from 1954 and on. Our second aim was to record and make our themed interview into a dvd, which the Oulu Deaf Club can use as a part of their history. The dvd can also be used for teaching purposes in the education of sign language interpreters or as self study material for interpreters, who are already working. Our work can benefit anyone who is interested in this particular subject from a cultural knowledge perspective.</p> <p>Our work is a qualitative research with a narrative approach. The research material was partly collected with a focused, or semi-structured interview method, the other part was researching old documents of the Oulu Deaf Club. We conducted the interview with seven native signers, one of whom was hearing. This thesis was commissioned by the Oulu Deaf Club. Their goal for commissioning this thesis was to document the history of their association for future generations and club members. Our thesis is therefore important, because no one has neither researched nor recorded the history and aspects of the first Oulu Deaf Club house before. The timing to conduct our thesis was also crucial, because only a few people, who lived in the 1950s and are able to recall the history of the Deaf Club house, are still alive today.</p> <p>Our interviews with the native sign language users enabled us to reconstruct the building stages of the Oulu Deaf Club house from the point of view of the club members themselves. The recorded video material clearly shows the amount of volunteer work the club members did for their first club house. After its completion, the Deaf Club house was in active use. The profits of the different events organised at the house were allocated to club activities.</p> <p>It is clear from the documentation that the years from 1954 to 1989 are still remembered as a golden age. The Deaf Club house became a second home. The club was an important society for the deaf in terms of social life, because communicating and using sign language openly was allowed. It also became an important space for the children of deaf adults: a place where no one wondered about their deaf parents or sign language. Our narrative approach to our research material resulted in a DVD, which gathers the emotional and vivid memories the different chapters of life at number 19, Koskitie, Oulu.</p>	
Keywords Deaf history, Oulu, Deaf Club, sign language users	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KUUROJEN YHDISTYKSIÄ	8
3 TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	9
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	11
4.1 Tutkimusmenetelmät	11
4.2 Teemahaastattelu	12
4.3 Työn kulku	13
4.4 Haastatteluaineiston purku ja analyysi	14
4.5 Kertomukset talteen	15
5 UNELMA KUUROJEN TALOSTA	16
5.1 Haastateltavien taustat	16
5.2 Unelma talosta syntyy	17
6 IDEASTA TOTEUTUKSEEN	19
6.1 Lupa-asiat, varainhankinta ja rakentaminen	19
7 TOIMINTAA TALOSSA	23
7.1 Koskitie 19 – vihdoinkin!	23
7.2 Toinen koti	26
8 LOPUKSI	30
8.1 Tutkimuksen luotettavuus	30
8.2 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	31
8.3 Pohdinta	33
LÄHTEET	35
LIITTEET	
DVD	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössämme tutkimme Oulussa 1950-luvulla rakennetun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheita, rakentamista sekä toimintaa. (Kuva 1.) Työssämme keskitymme Oulun seudun viittomakielisten muistelmiin kuurojen talon rakentamisen vaiheista. Työmme näkökulma on ensimmäisen kuurojen talon merkitys Oulun kuurojen yhdistys ry:n jäsenille. Oulun kuurojen yhdistyksen 20-vuotisjuhlapuheessaan 22.11.1952 viittomakielinen Heikki Korhonen mainitsee seuraavaa: ”Yhdistys oli välttämätön yhdyside hajallaan elävien kuurojen kokoamiseksi yhteisiä asioita ajamaan ja virkistymään... Yksi suru on meitä yhdistyksen jäseniä vaivannut koko tämän 20 vuoden ajan; meillä ei ole ollut omaa kotia.” (Korhonen 1952, 1,5.)

Opinnäytetyön aihetta ei tarvinnut pitkään miettiä. Olemme oululaisia viittomakielen tulkkeja, joten oli luonnollista valita opinnäytetyömme aiheeksemme Ouluun liittyvä aihe. Toisella opinnäytetyön tekijöistä, Sirpa Suomelalla, on coda-taustansa vuoksi hyvin vahvat muistot talosta ja sen toiminnasta. Codalla tarkoitamme kuurojen vanhempien kuulevaa lasta. Sana tulee lyhenteestä children of deaf adults. Lapsuudessaan Sirpa kävi yhdistysilloissa vanhempiensa kanssa joka keskiviikko ja teini-ikäisenä toimi talon viikonloppusiivoojana. Mielestämme yhdistyksen historian tutkimisella ja dokumentoinnilla oli kiire, koska esimerkiksi 1950-luvulla mukana toimineista kuuroista ei ole enää elossa kovinkaan monta. Heistäkin osa ei pystyisi muistin heikennyttyä kertomaan menneistä ajoista.

Työmme tilaajan tavoitteena oli saada dokumentoitua yhdistyksensä historiaa jäsenille ja tuleville sukupolville. Kukaan ei ole aiemmin tehnyt tutkimusta Oulun kuurojen yhdistyksen ensimmäisen talon historiasta. Historian dokumentointi on jäänyt yhdistyksen jäsenten keskuudessa toistaiseksi vain puheasteelle ja haaveeksi. 1950-luvulla mukana toimineista kuuroista ei ole elossa enää kovinkaan moni. Tämän arvokkaan tiedon siirtäminen tuleville sukupolville on tärkeää. Skuttnab-Kangas (1988) osoittaa, että ihmisen kulttuuriperintö siirtyy sukupolvelta toiselle kielen avulla, joko lukemalla tai kuuntelemalla. (Widberg-Palo 2008,12.) Kuurojen kulttuuriyöryhmän (1985, 57 – 58) muistion mukaan kuurojen yhteisön tiedot, mielikuvat, uskomukset, tunneilmaitset, arvostukset, normit ja tavat siirtyvät viittomakielen välityksellä sukupolvelta toiselle. Kuurot kertovat toisilleen viittomakielellä tarinoi-

ta, kaskuja vanhoista tavoista ja tapahtumista. Kuurojen yhteisö ja kulttuuri vaikuttavat siihen, millainen käsitys kuurolla on itsestään ja millaisia mahdollisuuksia hänellä on toimia yhteiskunnassa sekä millaisia ratkaisuja hän tekee eri elämäntilanteissa. Tällainen perinnetieto siirtyy sukupolvelta toiselle joko kuurojen kouluissa tai yhdistyksillä. (Widberg-Palo 2008, 12 – 13).

Kuva 1. Oulun kuurojen yhdistys, Koskitie 19

Tavoitteenamme oli teemahaastattelujen avulla kerätä ja koota tietoa tutkimustamme varten niiltä ihmisiltä, jotka olivat Oulun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheissa mukana. Toisena tavoitteenamme oli tuottaa haastatteluista dvd-tallenne, jotta kerätty suullinen perinnetieto ja taltioitu kieli jäisi elämään. Halusimme myös syventää tietoamme Oulun kuurojen yhdistyksen historiasta ja toivomme työn antavan kuurojen yhteisölle konkreettisen palasen heidän historiastaan. Dvd-tallennetta voi hyödyntää esimerkiksi opetusmateriaalina tulkkikoulutuksessa tai itseopiskelumateriaalina työelämässä.

Asiakaskunnassamme on edelleen vanhaa viittomakieltä käyttäviä henkilöitä, joten dvd:n sisältö on tästäkin näkökulmasta erittäin arvokas. Vanhalla viittomakielellä tarkoitamme vanhemman sukupolven käyttämää viittomakieltä, jossa näkyy voimakkaasti käytetty suomenkielen mukainen huulio ja ääntäkin saatetaan käyttää. Jos viittomisen yhteydessä käytetään ääntä, sitä käytetään yleensä vain kuulevan kanssa keskusteltaessa. Lauserakenteet pohjautuvat suomenkielen ja viittomat tuotetaan suurimmalta osaltaan kokokäsimuodoilla. Haastatelluista lähes kaikki käyttivät vanhoja sormiaakkosia. Useimmiten vanhempi

sukupolvi sormittaessaan erisnimiä tuottaa ainoastaan sen ensimmäisen kirjaimen, jonka jälkeen lausuu lopun nimen. Sekin on tyypillistä, että erisnimien ensimmäinen kirjain tuotetaan sillä tavalla, miten kirjain on aikoinaan koulussa opetettu lausumaan. Yhtä haastateltavaa lukuun ottamatta muut ovat käyneet Oulun kuuromykkäin koulua ennen toista maailmansotaa ja sen jälkeen. Tuohon aikaan opetuksessa vallitsi oralismin aika, jolloin painotettiin puheen oppimista ja sen ymmärtämistä. Viittomakielen käyttö koulussa oli kiellettyä. Oppilaat kuitenkin viittoivat salaa aina kuin se oli mahdollista. Tässä yhteisössä syntyi omia paikallisia viittomia, joita edelleenkin näkyy vanhemman sukupolven käyttämässä viittomakielessä.

2 KUUROJEN YHDISTYKSIÄ

Ensimmäiset kuurojen yhdistykset perustettiin 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa. Samoihin aikoihin kuin puhemenetelmän käyttö vahvistui kuurojen opetuksessa Kun kuurot alkoivat perustaa yhdistyksiä, he samalla alkoivat puolustamaan oikeuksiaan ja taistelemaan tasa-arvosta muiden kanssa. He perustivat yhteisöt eristäytyneisyyden poistamiseksi, yksinäisyyden ja vaikeuksien lievittämiseksi ja vaaliakseen omia arvojaan. (Wallvik 2000, 48.)

Suomen ensimmäinen kuurojen yhdistys perustettiin vuonna 1886 Turkuun. Yhdistyksen perusti kuuro Fritz Hirn, joka oli tutustunut kuurojen yhdistystoimintaan Ruotsissa jo 1870-luvulla. Tuossa vaiheessa Hirnin kerrotaan empien yhdistyksen perustamista, koska hänen mielestään Turussa oli liian vähän kuuroja, jotka olisivat riittävän koulutettuja vastaamaan yhdistystoiminnasta. Vähitellen Hirn alkoi innostua yhdistyksen perustamisesta ja vuonna 1885 hän järjesti kokouksen, jossa keskusteltiin yhdistyksen perustamisesta. Kokoukseen osallistui 20 kuuroa Turusta ja sen ympäristöstä. Viimein helmikuussa 1886 se naatti hyväksyi kokouksen sääntöehdotuksen, jonka jälkeen yhdistyksen virallinen toiminta alkoi. (Salmi & Laakso 2005, 60 – 62). Turun kuurojen yhdistys toimii vielä tänäkin päivänä.

Oulun kuurojen yhdistys perustettiin vuonna 1932 valvomaan kuurojen etuja ja pitämään yllä heidän omatoimisuuttaan. Yhdistys on toiminut vuodesta 1954 Koskitie 19:ssä, välillä tosin evakossa vuosina 1989 – 1990, kun entisen puutalon tilalle rakennettiin uusi toimitalo. Oulun kuurojen yhdistyksen tarkoitus on toimia Oulun seudun kuurojen etujärjestönä sekä palvelujen tuottajana ja järjestäjänä ja saada kuurot yhteisvoimin toimimaan tasa-arvoisten elinolojen saavuttamiseksi muihin kansalaisiin nähden. Tavoitteena on myös pyrkiä edistämään yhteistoimintaa sellaisten järjestöjen, viranomaisten ja laitosten kanssa, joilla on samoja tavoitteita kuin yhdistyksellä. (Oulun kuurojen yhdistys 2006). Mielenkiintoista on se, että yhdistysten kattojärjestön Kuurojen Liiton kolmivuotiskertomuksessa 1908 – 1911 on maininta siitä, että Oulun kuurojen yhdistys olisi ollut olemassa jo vuonna 1910 ja mahdollisesti pari vuotta tätä aiemminkin. (Salmi & Laakso 2005, 87). Kuitenkin vuotta 1932 pidetään virallisena Oulun kuurojen yhdistyksen perustamisvuotena.

Helsingin kuurojen yhdistys ry vietti 120-vuotisjuhlaansa 14.2.2015. Helsingin yhdistys on Suomen suurin kuurojen yhdistys: jäseniä yli 300. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on periaatteeltaan samankaltainen nyt kuin 120 vuotta sitten: ”Yhdistyksen tarkoituksena on saada kuurot yhteisvoimin toimimaan tasa-arvoisten elinolojen saavuttamiseksi muiden kansalaisten kanssa ja edistämään yhteistoimintaa samankaltaisiin tavoitteisiin pyrkivien järjestöjen, laitosten ja viranomaisten kanssa.” (Helsingin kuurojen yhdistys 2015) Kuurojen yhdistyksiä, jotka ovat Kuurojen Liiton jäsenyhdistyksiä, on vuoden 2012 päivituksen mukaan yhteensä 37, ja suurin osa niistä on perustettu 1800-luvun loppuvuosina ja 1900-luvun alkuvuosikymmenien aikana. (Kuurojen Liitto ry 2012).

Monet yhdistykset ovat tehneet oman historiikkinsa vuosikymmeniä kestäneestä toiminnastaan. Esimerkiksi kuurojen yhdistys Heffata sekä Kotkan, Tampereen ja Vaasan yhdistykset ovat tehneet 100-vuotishistoriikin. Koska ”kuulevien yhteiskunta” torjui kuurot ja heidän kielensä, oli luonnollista tukeutua ja sitoutua kuurojen yhteisöön. Yhdistykset eivät olleet keskittyneet vain ”kuurojen asioihin”, vaan yhdistyksissä elettiin muun yhteiskunnan mukaan aina kulloinkin muodissa ollutta asiaa, oli se sitten naisasia, raittius tai partiotoiminta. Kuurojen yhdistysten toiminta oli alusta pitäen monipuolista. (Salmi & Laakso 2005, 88.) Kuurojen yhdistysten tärkein tavoite oli saada jokin paikka, jossa sai olla oma itsensä ja tulla hyväksytyksi. (Widberg-Palo 2008, 14). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyökanta Theseuksesta löytyy myös kuurojen yhdistysten historiaa käsitteleviä opinnäytetöitä esimerkiksi Elsa Lindbergin ja Katariina Malmbergin työ ”Kuurojen naisten elämää Helsingissä 1960 – 1970-luvuilla”. (Lindberg & Malmberg 2010)

3 TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön päätavoitteena oli tutkia Oulun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheita, rakentamista ja sitä, millaista toimintaa talossa järjestettiin vuodesta 1954 lähtien. Toisena tavoitteenamme oli tuottaa teemahaastattelusta dvd-tallenne, joka jää Oulun kuurojen yhdistyksen käyttöön osana sen historiaa. Henkilökohtaisina tavoitteinamme oli syventää tietoa Oulun kuurojen yhdistyksen historiasta.

Oulun kuurojen yhdistyksen tavoite työllemme oli saada koottua historiallista tietoa yhdistyksen toiminnasta. Historian välittymistä tuleville sukupolville pidetään hyvin tärkeänä. Aiemmin ei varsinaisesti ole tämän yhdistyksen historiaa tutkittu, joten nyt tuntui olevan sopiva ajankohta sille. Tosin kuurojen vanhempien lapsi, coda, Marja Irjala, ent. Moilanen, os. Korhonen on tehnyt Oulun kuurojen yhdistyksestä ”muistelmapuheen” vuosilta 1932 – 1982, jonka hän esitti Oulun kuurojen yhdistyksen 50-vuotisjuhlassa vuonna 1982. Juhlapuheessa todetaan, että yhdistyksen ensimmäisen toimintavuoden toimintakertomuksessa vuodelta 1933 mainitaan yhdistyksen johtokunnan käyneen keskustelua omasta toimitalosta. (Irjala 1982, 2). Myös Heikki Hyvärinen, Oulun piirin kuurojenpappi vuosilta 1942 – 1970, on tehnyt toiminnastaan muistelmaa, jossa hän kertoo useaan otteeseen Oulun kuurojen yhdistyksen toiminnasta. (Hyvärinen 1991).

Tarkoituksenamme oli selvittää oululaisten kuurojen muistelmien, ajatuksien ja tietojen avulla Koskitie 19 vaiheita. Kuurojen lisäksi haastattelimme yhtä kuulevaa, jolla on kuurojen vanhempiensa kautta paljon tietoa ja valokuvia tutkimuskohteestamme. Miten tämä kuurojen yhteisölle tärkeä talo saatiin aikaiseksi eli unelmasta toteen? Miten varainhankinta hoidettiin? Miten kaikki talon rakentamiseen liittyvät luvat haettiin ja saatiin? Kuka ja ketkä kaikki olivat tässä suuressa projektissa mukana? Miten itse rakentaminen toteutui? Millaista toimintaa talon valmistuttua siellä oli? Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten haastateltavat muistavat ja kuvailevat Oulun kuurojentalon rakentamisen vaiheita?
2. Miten kertojien mukaan kuurojentalon rakentaminen vaikutti Oulun kuurojen yhteisön toimintaan?

Lähestymistapaamme voidaan pitää narratiivisena. Narratiivi tarkoittaa kertomusta. Narratiivi tutkimuksessa viittaa lähestymistapaan, joka kohdistaa huomionsa kertomukseen tiedon välittäjänä ja rakentajana. Tutkimuksen ja kertomuksen suhdetta voi tarkastella kahdesta päänäkökulmasta eli toisaalta tutkimus käyttää usein materiaalinaan kertomuksia tai toisaalta tutkimus voidaan ymmärtää kertomuksen tuottamiseksi maailmasta. (Heikkinen 2001, 116.) Narratiivisessa tutkimusstrategiassa ollaan kiinnostuneita siitä, millaisia kertomuksia tutkimuskohteesta kerrotaan tai millaisena kertomuksena tutkimuskohde on olemassa kulttuurissa tai yhteiskunnassa. Lisäksi narratiivisuudella viitataan lähestymistä-

paan, jossa ajatellaan kertomuksia tapana ymmärtää omaa elämää ja tehdä oman elämän tapahtumia merkityksellisiksi. Kertomukset toimivat siis tiedon välittäjinä ja tuottajina. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 218.) Narratiivinen tutkimus ei pyri objektiiviseen tai yleistettävään tietoon, vaan paikalliseen, henkilökohtaiseen ja subjektiiviseen tietoon. Yksilöiden elämäkertomuksiin perustuva merkityksenanto mahdollistaa sen, että ihmisten äänet pääsevät autenttisemmalla tavalla kuuluviin. (Aaltola & Valli 2001, 130.)

Kuurojen yhteisöissä tiedot, mielikuvat, uskomukset, arvostukset, tunneilmaukset, normit ja tavat siirtyvät viittomakielen välityksellä, ja tämä kaikki vaikuttaa siihen millainen kuva kuuroilla on itsestään ja mahdollisuuksistaan elämässä. (Salmi & Laakso 2005, 390.) Suurimmalle osalle kuuroista ainoa tapa välittää tietoa ja omia kokemuksia on omalla äidinkielellään eli viittomakielellä. Opinnäytetyössämme narratiivinen lähestymistapa on erittäin luonteva, koska kuurojen kulttuurille ominaista on tiedon välittäminen viittomakielellä. Narratiivinen tutkimusote on erittäin käyttökelpoinen kun kerätään kertomuksia ja tarinoita. Työssämme ainoa tapa saada tietoa tutkittavasta aiheesta oli antaa haastateltavien kertoa kuurojen talosta omalla äidinkielellään. Myös haastattelutilanne oli luonteva, koska kaikki osapuolet osasivat viittoa.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusmenetelmät

Työmme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka lähestymistapaa voidaan pitää narratiivisena. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2010, 161) mukaan laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen, jolloin kohdetta pyritään kuvaamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti kooten aineistoa todellisissa tilanteissa. Ja edelleen he toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa pyritään ennen kaikkea löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2010, 161.)

Tyypillinen piirre kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa on se, että kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisotoksena. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja tulkitaan aineistoa sen mukaisesti. Myös tutkittavien näkökulmat ja ajatukset pääsevät esille. (Hirsjärvi ym. 2010, 164.) Tutkimusjoukkoa

valitessamme etsimme haastatteluita varten henkilöitä, jotka olivat olleet mukana kuurojen talon rakentamisessa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen myötä ovat yleistyneet monet tiedonkeruutavat, joissa pyritään ymmärtämään toimijoita heidän itsensä tuottamien kertomusten, tarinoiden ja muistelujen avulla. Tässä yhteydessä puhutaan elämäkerrallisista lähestymistavoista ja persoonallisiin dokumentteihin perustuvasta tutkimuksesta ja aineistona voi olla monenlaisia dokumentteja: omaelämäkertoja, päiväkirjoja, kirjeitä, muistelmia ja virallisia dokumentteja. Kokoavasti voidaan sanoa, että nämä kaikki kuuluvat narratiivisen tutkimuksen pariin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 217.) Narratiivinen tutkimusaineisto on kerrontaa joko suullisesti tai kirjallisesti esitettynä. Yksinkertaisimmillaan se on mitä tahansa kerrontaan perustuvaa aineistoa, jossa ei aina välttämättä aseteta vaatimuksia eheidien, juonellisten kertomusten tuottamiselle. (Aaltola & Valli 2001, 121.)

4.2 Teemahaastattelu

Haastattelimme seitsemää viittomakielistä, joista yksi on kuuleva. Videoimme haastattelut. Materiaalia kertyi yhteensä noin viisi tuntia. Haastattelun idea on hyvin yksinkertainen. Se on eräänlaista keskustelua, joka tosin tapahtuu tutkijan aloitteesta ja on hänen johdattelemansa. Strukturoidussa haastattelussa kysymysten muotoilu ja järjestys on kaikille sama. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava saa vastata omin sanoin. Teemahaastattelussa haastattelun teema-alueet on etukäteen määrätty. Haastattelija varmistaa, että kaikki etukäteen päätetyt teema-alueet käydään haastateltavan kanssa läpi, mutta niiden järjestys ja laajuus vaihtelevat haastattelusta toiseen. Haastattelijalla on jonkinlainen tukilista käsiteltävistä asioista. (Eskola & Suoranta 2001, 85 – 86.)

Työllemme sopi puolistrukturoitu teemahaastattelu, koska emme täysin tunteneet tutkimuksen kohdetta etukäteen, emmekä myöskään halunneet liikaa ohjailla vastaajia. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2010, 41). Teemahaastattelussa yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa ja tämä vapauttaa pääosin haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48).

Haastattelurungossa käytimme neljää teemaa:

- unelma kuurojen talosta
- ideasta toteutukseen
- toimintaa talossa
- talon purkaminen

Valitsemamme teemat pyrkivät vastaamaan tutkimustavoitteeseemme Oulun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheista, rakentamisesta ja siitä, millaista toimintaa talossa järjestettiin. Teemojen perusteella laadimme haastattelukysymykset. (Liite 1). Koska tutkimme Oulun ensimmäistä kuurojen taloa, on luonnollista, että haastattelimme tutkimustamme varten oululaisia, joiden tiesimme eläneen tuolloin ja olleen tavalla tai toisella osallisina talon syntyvaiheissa.

Tutkimme myös Oulun kuurojen yhdistyksen olemassa olevia dokumentteja. Saimme käyttöömmme yhdistyksen toimintakertomuksia, johtokunnan pöytäkirjoja ja virallisia rakentamiseen liittyviä lupapapereita. Lisäksi saimme kuurojen talon vaiheisiin liittyviä valokuvia sekä yhdistykseltä että haastateltavien omista kokoelmista. Näiden dokumenttien tarkoitus oli lähinnä täydentää haastatteluista saamiamme tietoja.

4.3 Työn kulku

Alun perin suunnittelimme haastatella 5 – 10 henkilöä. Ennen kuin päädyimme tämän työn haastateltaviin, mietimme iältään Oulun ensimmäisen kuurojen talon rakentamiseen sopivia henkilöitä. Elossa olevia henkilöitä oli kohtalaisen runsaasti, mutta kriteereinämme oli haastateltavien kyky muistaa asioita noin kuudenkymmenen vuoden takaa ja halu kertoa muistojaan meille. Saimme rajattua haastateltavat seitsemään. Kuusi haastatelluista on Oulun kuuromykkäin koulua käyneitä viittomakielisiä ja yksi kuurojen vanhempien kuuleva lapsi, jonka isä oli Oulun koulun käynyt ja aikuisiässä hyvin aktiivinen Oulun kuurojen yhdistyksen toiminnassa sekä ensimmäisen talon aikaansaamisessa.

Otimme haastateltaviin yhteyden joko puhelimella tai tapaamalla henkilökohtaisesti. Samalla saimme sovittua haastatteluajat. Sovimme tekevämme haastattelut haastateltavien

kotona, koska se olisi luontevin paikka kullekin kertoa omia muistojaan haluamistamme asioista. Se sopi jokaiselle haastateltavallemme. Haastattelut toteutettiin vuoden 2012 marraskuun ja joulukuun aikana. Ennen haastattelua kävimme jokaisen kanssa läpi sopimuspaperin, jossa kukin antoi meille kattavan luvan haastattelumateriaalin käyttöön. (Liite 2). Sekä haastattelukysymykset että sopimuspaperit lähetettiin haastateltaville etukäteen postitse.

Kuvaukset tehtiin haastateltavien kotona heidän suunnittelemissaan paikoilla. Varasimme haastatteluihin aikaa ja ne toteutettiin ilman kiirettä. Emme ohjailleet heitä vaan annoimme heidän vastata vapaasti, esitimme ainoastaan tarkentavia kysymyksiä heidän vastauksensa perusteella. Toinen meistä seurasi teemoja ja kysymysrunkoa, jotta saisimme vastaukset kaikkiin kysymyksiin. Toinen opinnäytetyön tekijöistä puolestaan toimi sekä haastattelijana että keskustelun johdattelijana ja toinen sekä kuvaajana että kysymysten lukijana. Lisäksi toinen puheelle tulkkasi kysymykset nauhalle, jotta muistaisimme myöhemmin, minkä tarkentavan kysymyksen olimme esittäneet haastateltavalle. Näin ollen emme kuvanneet itseämme lainkaan.

4.4 Haastatteluaineiston purku ja analyysi

Kun aineisto on tallennettu, tutkijalla on periaatteessa kaksi tapaa valittavanaan. Aineisto kirjoitetaan tekstiksi joko kokonaan sanasta sanaan litteroiden tai se voidaan tehdä valikoiden vain teema-alueista. Toinen tapa on se, että aineistoa ei kirjoiteta tekstiksi, vaan päätelmiä tai teemojen koodaamista tehdään suoraan tallennetusta aineistosta. Aineiston litteroiminen lienee tavallisempaa kuin päätelmien tekeminen suoraan tallennetusta materiaalista. Näiden päätelmien tekeminen on helpointa silloin, kun haastateltavia on ollut vain muutamia. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 138.)

Koska teimme suomenkieliset käännökset aineistoon, jonka valikoimme dvd-tallennetta varten, päätimme käyttää aineiston analyysissä käännöksiämme sekä lisäksi valikoituja kohtia tallennetusta materiaalista. Muista kuin tallenteeseen tulevista kohdista teimme myös käännökset sanelemalla, mutta emme tallennettavaan muotoon vaan omaan tutkimuskäyttöömme. Ohitimme ne kohdat aineistosta, mitä emme kokeneet työmme kannalta tärkeäksi. Tämä päätös oli tehtävä, koska aineistoa oli yhteensä yli viisi tuntia ja meillä oli

liian vähän aikaa koko aineiston litterointiin. Näin ollen siis teimme aineiston purkua ja litterointia yhtä aikaa.

Laadullisen aineiston analyysin tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysillä tieto pyritään tiivistämään kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota. (Eskola & Suoranta 2001, 137.) Analysoimme aineistomme sisällön käyttämällä menetelmänä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysiä pidetään perinteisenä, laadullisen tutkimuksen analysointiin sopivana menetelmänä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93). Sisällönanalyysillä pyritään kuvaamaan ilmiö yleisessä ja tiivistetyssä muodossa. Tavoitteena on koota aineiston sisältämä informaatio selkeään, sanalliseen muotoon. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105).

Aineiston analysoinnin aloitimme lajittelemalla haastateltavien vastaukset teemoittain. Emme litteroineet aineistoa vaan poimimme oleelliset kohdat ja käänsimme ne suomen kielelle suoraan aineistosta omiin muistiinpanoihimme. Teemamme olivat siis unelma kuu- rojen talosta, ideasta toteutukseen, toimintaa talossa sekä talon purkaminen. Näiden teemojen alle kokosimme vastauksia. Apuna tässä lajittelussa käytimme myös kysymysrunkoamme. (Liite 1). Tästä aineistosta etsimme yhtäläisyyksiä haastattelujen välillä ja kokosimme niitä yhteen. Huomioimme tässä vaiheessa myös teemoista poikkeavat vastaukset, jotka ovat merkityksellisiä talon historian dokumentointia ajatellen.

4.5 Kertomukset talteen

Haastattelumateriaalia kertyi yli viisi tuntia. Tästä aineistokokonaisuudesta piti tehdä meidän haluamamme tallenne. Alkaessamme työstää sitä saimme ohjeen, että hyvän ja kiinnostavan dokumentin tulisi olla noin kolmenkymmenen minuutin mittainen. Totesimme pian, että ilman ulkopuolista apua emme saisi haluamaamme laatua dvd-tallenteeseen, joten päädyimme pyytämään apua Kuurojen Liiton viittomakielisen kirjaston suunnittelija Riitta Vivolin-Karénilta. Suuren ja arvokkaan avun saimmekin Kuurojen Liitto ry:n viestintäyksikön mediatyöntekijä Harry Malmelinilta. Tätä yhteistyötä varten teimme vielä uuden sopimuksen (liite 3) haastateltavien kanssa siitä, että Kuurojen Liitto voi julkaista materiaalin omilla verkkosivuillaan. Tuottamamme tallenne julkaistaan myös Kuurojen Liiton viittomakielisessä kirjastossa. (Viittomakielinen kirjasto, 2015).

Dvd-tallenne tehtiin tammikuussa 2015. Aikaa siihen oli varattu neljä päivää, aikaa ei siis ollut kovin paljon. Saimme Kuurojen Liitolta hyviä neuvoja ennen editointivaihetta. Meidän tulisi

1. käydä koko haastatteluaineisto läpi ja tietää tarkasti, mitä kohtia haluamme koosteessa käyttää
2. tietää mihin järjestykseen haluamme valitut kohdat
3. suunnitella valokuvien paikat
4. päättää tekstit

Toisin sanoen oli tehtävä mahdollisimman tarkka käsikirjoitus videokoostetta varten. (Liite 4).

Ensimmäisenä päivänä kävimme käsikirjoituksemme läpi Harry Malmelinin kanssa ja sovimme editoinnin tekemisen ”marssijärjestyksestä”. Toisena päivänä teimme raakaversioon, johon sisältyi kaikki käytettävissä olleet valokuvat ja tekstit. Puhutuista osuuksista teimme viittomakieliset käännökset, jotka videoitiin kolmantena päivänä. Suomenkielinen puhuttu käännös nauhoitettiin neljäntenä päivänä. (Liite 5) Tallenne valmistui suunnitellussa ajassa.

5 UNELMA KUUROJEN TALOSTA

5.1 Haastateltavien taustat

Kuusi haastatelluista oli Oulun kuuromykkäin koulun käyneitä kuuroja ja haastatteluhetkellä yli 80-vuotiaita. Kuurojen talon rakentamisen aikaan 1950-luvun alussa suurin osa heistä oli perheellisiä ja työelämässä, mutta käyttivät lähes koko vapaa-aikansa talkootyöhön. Yksi haastatelluista on viittomakielinen kuuleva, jonka edesmenneet vanhemmat olivat aktiivisesti mukana talon rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa. Harvaa ryhmää on niin miellyttävä haastatella kuin vanhuksia, varsinkin jos aihe sivuaa heidän elämänsä historiaansa eikä vaadi lähimuistia tai uudempien tietojen osoittamista. Vanhuksilla on tavallisesti aikaa, ja useimmat pitävät siitä, että joku on kiinnostunut heidän mielipiteistään. (Hirsjärvi

& Hurme 2001, 133). Tämän osoittivat todeksi myös meidän haastateltavamme. Haastatelteluokiot olivat rauhallisia ja haastateltavat kertoivat mielellään muistoistaan liittyen Oulun ensimmäiseen kuurojen taloon, eikä heitä erikseen tarvinnut motivoida jatkamaan. Heitä ei myöskään tuntunut häiritsevän kameran läsnäolo. Myös nuoremman sukupolven kuulevan haastattelu sujui ongelmitta.

5.2 Unelma talosta syntyy

Oululaiset viittomakieliset kokoontuivat ennen ensimmäistä kuurojen taloa kuurojen koululla, silloisella kuuromykkäin koululla. Yhdistykset ovat yhdessä koulujen kanssa muodostaneet perustan kuurojenyhteisölle, ja ne ovat vaalineet ja välittäneet eteenpäin kuurojen kulttuuria, perinteitä ja arvoja. (Salmi & Laakso 2005, 75–77.) Säännöllisten viikkokokoumisten lisäksi kuurojen koululla järjestettiin monenlaista muutakin toimintaa, esimerkiksi esitelmäpäiviä ja kirkkopäiviä.

”Oulun kuurojen yhdistys kokoontui kuurojen koulussa, ensin. Ja siellä meillä oli käytössä huone, jonne kokoonnuimme aina tiistaisin.”

Lisäksi kuurot kokoontuivat toinen toistensa kotona. Maalta asti tultiin kaupunkiin ja vieraanvaraisuus oli huomattavaa – ovet olivat aina avoinna vieraille. Vieraille tarjottiin yöpymismahdollisuus ja tarjoilut pelasivat. (Kuvat 2 ja 3). Erityisesti Anna ja Jaakko Niskala muistetaan vieraanvaraisina:

”... ja kyllä yks semmonen aivan ratkaseva paikka oli Oulun Höyhtyällä Anna ja Jaakko Niskalan pieni mökki... Ja vanhempani aina kertovat kuinka he olivat hirveän vieraanvaraisia ja Jaakko Niskala oli kuuleva ja Anna Niskala oli kuuro... Anna Niskala keitti kahvit ja leipo leivonnaiset, ja aina oli ovet auki kuuroille.”

Niskalan pariskunnan lisäksi Tyyniahon pariskunta muistetaan myös hyvin vieraanvaraisina. Silloisen Oulun kuurojen yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja, hammasteknikko Sulo Tyyniaho Klaara- vaimonsa kanssa järjesti yhdistyskokouksia ja pienimuotoisia juhlia sekä tarvittaessa majoitusta kauempaa tulleille omassa osakkeessaan Oulun keskustassa sijaitsevassa Valkealinnan talossa.

Kuva 2. Niskalan pihalla talvella

Kuva 3. Niskalan pihalla kesällä

Unelma omasta talosta syntyi kuitenkin pikkuhiljaa. Kuurojen määrä oli tuolloin suuri: siten myös yhteisen tilan puute alkoi vaivata.

”Pitihän Oulun kuurojen yhdistyksen saada oma talo, jonne kokoontua ja jossa voisimme ansaita rahaa ja järjestää ohjelmaa.”

Kuurot vanhemmat kaipasivat yhteistä kokoontumispaikkaa, jossa myös lapsille olisi tilaa. Yhdistys kaipasi paikkaa, jonne kokoontua säännöllisesti ja jossa voisi järjestää erilaista toimintaa. Silloisen Oulun kuurojen yhdistyksen johtokunnan lisäksi aktiivisia toimijoita, jotta unelman toteuttaminen saisi vauhtia, olivat haastateltujen mukaan kuurojen koulun opettajat. Näin haastateltavat muistelevat:

”Silloin me ajattelimme, että meidän pitää rakentaa oma talo, jotta lapset saavat rauhan läksyjensä lukemiseen.”

”Ajatus tuli opettaja Lautsilalta. Hän oli sitä mieltä, että meidän olisi hyvä saada oma paikka.”

”Oli vaan sitte tarve, että pitäs olla oma tila. Ja kyllä mä ymmärrän, että siinä oli nimenomaa aktiivisia nämä kuurojen koulun opettajat mm. Einar Lautsila ja Sulo Tyyniaho ja esimerkiksi minun isäni, Heikki Korhonen.”

Aktiivisten toimijoiden joukkoon kuuluivat myös Oulun seurakunnan työntekijät kuurojenpappi Heikki Hyvärinen sekä kuurojen diakonissa Alli Rönkkömäki sekä em. Klaara Tyyniaho.

6 IDEASTA TOTEUTUKSEEN

6.1 Lupa-asiat, varainhankinta ja rakentaminen

Haastateltujen mukaan rakennus- ja keräyslupien sekä laina-asioiden hoitamisessa olivat aktiivisesti mukana kuurojen opettajat Kaarlo Pääkkönen ja Einar Lautsila, kuurojenpappi Heikki Hyvärinen, kuurojen yhdistyksen puheenjohtaja Sulo Tyyniaho sekä yhdistyksen sihteerinä toiminut Heikki Korhonen.

Oulun kaupungilta haettiin tonttia ja se päätti luovuttaa 800 m² suuruisen tontin vuokratta viidenkymmenen vuoden ajaksi Oulun kuurojen yhdistykselle sillä ehdolla, että tontille aletaan rakentaa viimeistään vuonna 1955. (Liite 6). Oulun lääninhallitukselta anottiin lupaa julkiseen rahankeräykseen ja maaherra myönsi sen toteutettavaksi sadalla numeroidulla

listalla ajalle 1.2. – 31.5.1953. (Liite 7). Tältä ajalta saatu puhdas keräystulo oli huomattava: 626 264 mk. Tätä rahamäärää oli keräämässä yhdistyksen jäseniä, kuuromykkäinkoulun oppilaita ja kuurojen vanhempien kuulevia lapsia. (Liite 8). Eräs haastateltava muistelee hymyssä suin miten rahaa kerättiin:

”Kuurojen koulun oppilas Esko Sänkiniemi sai kerättyä todella paljon rahaa, hän keräsi sitä enemmän kuin kukaan muu oppilaista – kiitos siitä muuten Eskolle. Hän keräsi rahat nimenomaan Oulun kuurojen talon rakentamista varten käymällä monissa, monissa taloissa rahaa keräämässä. Senpä vuoksi kuurojen koulun johtajan toinen vaimo Salli totesikin minulle, että Esko on ansainnut jonkin palkkion siitä kun on kerännyt niin paljon rahaa. Koulu on vastikään saanut lahjoituksena suuren määrän käytettyjä kenkiä, ja Salli ehdotti Eskolle palkkioksi parin kenkiä ja aloin etsiä sopivan kokoisia kenkiä. Löysin sitten oikein hyvät, tosin suurikokoiset kengät, joita ehdotin Eskolle. Pienikokoinen Esko seisoj edessäni hyväryhtisenä, katsoi silmiini ja nyökkäsi minulle pienieleisesti. Hän oli oikein tyytyväinen saatuaan kengät. Esko saikin käydä koulunsa loppuun suurissa saappaissa. Hänellä on ne kengät edelleenkin jossain tallessa – niin hän on minulle kertonut.”

Yhdistyksellä oli ”omakotirahasto”, jota kartutettiin yhdistyksen järjestämällä myyjäistuloilla. Myytävät tuotteet (mm. puiset tarve-esineet, neuletyöt ja leivonnaiset) jäsenet olivat tehneet itse. Lisärahoitusta Oulun kuurojen yhdistys sai ottamalla 700 000 markan lainan Oulun Säästöpankilta (liite 9) ja Kuurojen Liitolta 500 000 mk. (Liite 10). Lisäksi yhdistys sai Oulun tuomiokirkkoseurakunnan Diakoniarahastosta lainaksi 100 000 mk. (Liite 11).

Merkittävä osuus toimitalon rakentamisen rahoituksella on ollut yksityisillä lahjoittajilla. (Liite 12). Ehkä yhdeksi merkittävimmistä nousee Sulo Tyyniaho. Haastateltujen ja dokumenttien mukaan hän osallistui toimitalon rakentamiseen sekä rahallisesti että ajallisesti. (Liite 13). Lahjoituksena saatiin lisäksi rakentamisen perustustöihin tarvittava sora, jonka toimitti erään haastateltavan isä. Talon savupiipun muurasi yhden haastatellun isä omalla ajallaan ottamalla työstään viikon vapaata lahjoituksen toteuttamiseksi. Talon pääoven kiviportaot tekivät kolmannen haastateltavan kuurot kivenhakkaaja-enot käsityönä.

Talon rakennustyöt aloitettiin vuonna 1953. Ensimmäiseksi tontilla olleet puut kaadettiin, jonka jälkeen tehtiin rakennuksen pohjatyöt ja perustukset. (Kuvat 4 ja 5). Kaikki talon rakentamisvaiheet tehtiin suurimmalta osaltaan yhdistyksen jäsenten talkootyönä. Rakentamiseen osallistuivat sekä miehet että naiset joko kokopäiväisesti tai oman päivätyönsä ohessa. (Kuvat 6 ja 7). Näin eräs haastateltava muistelee talkoohenkeä:

”Sitten kaadettiin männyt ja sen jälkeen alkoivat kaivuutyöt. Tehtiin betonista sokkelin valutyöt ja Annikin tehtävänä oli toimia hiekan ja betonin karrääjänä. Siinä vaiheessa kun valutyöt oli tehty, ja nämä kuivumassa olleet laudat, eivät tosin olleet ehtineet vielä täysin kuivua mutta siitä huolimatta aloimme käyttää niitä rakentamiseen. Minun isäni, joka oli ammatiltaan muurari, halusi tehdä savupiipun kuurojen toimitalollemme. Senpä vuoksi hän otti työpaikastaan viikon vapaaksi ja tuli varta vasten meille tekemään sen piipun alusta loppuun asti. Hän siis antoi sen meille lahjaksi. Kuurot kivenhakkaajat Valto ja Kauko Vanhanen tekivät talon portaat suurista kivenlohkareista ja nämä kivenlohkareet olivat juuri niitä jotka löytyivät tontin kaivauksista. Niistä portaista tuli todella hienot.”

Palkattua työvoimaa käytettiin vähän. Haastatellut muistelivat rakennusmestarin sekä sähkö- ja putkityömiesten olleen palkattua työväkeä. Talkoolaisten suurta utteruutta osoittaa se, että talo saatiin vuodessa valmiiksi. Tämän jälkeen tehtiin pihatyöt: istutettiin nurmikot, puut ja pensaat sekä pystytettiin lipputanko. Nämäkin toteutettiin talkootyönä. (Kuva 8). Omasta lipputangosta oltiin ylpeitä:

NS: ” Meitä oli joukko kuuroja, jotka asensimme ja pystytimme lipputangon, joten meilläkin oli mahdollisuus saada lippu salkoon. ”

Sittemmin ovat muutamat muutkin kuurojen yhdistykset saaneet rakennettua toimitalonsa talkootyönä. Esimerkiksi Vaasan kuurojen yhdistyksen toimitalon vihkiäistilaisuus oli syksyllä 1957 (Tuomi 1998, 28) ja Turun, Suomen vanhimman kuurojen yhdistyksen toimitalon vihkiäistilaisuutta vietettiin toukokuussa 1960. (Turun kuurojen yhdistys 1985, 36).

Kuva 4. Rakennusmonttu, 1953

Kuva 5. Valutyöt, 1953

Kuva 6. Rakennustyöt etenevät, 1953

Kuva 7. Harjakaiset, 1953

Kuva 8. Lipputangon nosto, 1954

7 TOIMINTAA TALOSSA

7.1 Koskitie 19 – vihdoinkin!

Suureksi osaksi talkootyönä toteutetun rakentamisvaiheen jälkeen kuurojen unelma toteutui, ja talo valmistui tammikuussa 1954. Talossa oli yhteisten tilojen lisäksi pienempiä huoneita, niinpä sinne muutti vuokralaisia asumaan. Tiloja vuokrattiin myös lyhytaikaisille vieraille. Erilaisten tapahtumien yhteydessä siellä saattoi yöpyä pientä korvausta vastaan. Näin haastateltavat muistelevat talon toiminnan alkuvaiheita:

”Kun talo sitten valmistui tammikuussa 1954, ensimmäiset asukkaat olivat Annikki (Ström) ja Tyyne Kalliokoski. He asuivat yhdessä. Toisessa huoneessa asui Voitto Heikkilä ja alakerran huoneessa asuivat August ja Hilja Nurkkala, jotka toimittivat ikään kuin talonmiehen virkaa siellä. Niin – talon yläkerrassahan oli kaksi huonetta, ja ne oli suunniteltu vuokratyöhön. Mutta Oulun kaupunkihan ei tosin hyväksynyt suunnitelmaamme. Kaupunki olisi hyväksynyt kyllä huoneet tilapäisen majoituksen vuokraamiseen, mutta kuurojen yhdistyksen johtokunta ”piutpaut” välitti tuosta päätöksestä ja otti vuokralaisia noihin huoneisiin.”

”Niin talon valmistuttua minähän muutin sinne talon yläkertaan ja toimin vapaaehtoisena talonmiehenä. Vanhin poikani oli juuri syntynyt joulukuun puolessavälissä ennen kuin muutimme sinne koko perheellä.”

”Järjestettiin juhlia jonne tuli paljon väkeä; myös maaseudulta. Minä vastasin majoituksesta, kirjasin ylös majoittujien nimet. Juhlien päätyttyä haettiin vintiltä majoittujia varten varatut patjat salin puolelle. Seuraavana päivänä pyöräilin poliisilaitokselle näyttämään majoittujien kirjan. Se tarkastettiin ja lyötiin tarvittavat leimat, kiitin tästä ja sittenpä minä pyöräilin takaisin kuurojen talolle katsomaan, että kaikki on siellä kunnossa. Siitä piti tosin erikseen mainita, että sisätiloissa ei palovaaran vuoksi saa tupakoida – ei muuta kuin ulos tupakoi- maan. Siellä oli tuhkakuppi tupakantumppeja ja piipunkopan tyhjentämistä varten. Näiltä majoittujilta perittiin kymmenen markan vuorokausimaksu.”

”Ja sitten myöhäisemmässä vaiheessa sinne Annikin entiseen huoneeseen, joka oli Toppilaan päin, tuli Kuurojen Liiton järjestösihteeri Esko Sänkiniemi.”

Jäsenet kokoontuivat yhdistykselle aina keskiviikkoisin. Paikalle tuli kymmeniä ihmisiä ja sinne tultiin perhekunnittain. Talo alkoi elää aktiivista elämäänsä. Siellä järjestettiin paljon erilaisia tapahtumia ja juhlia. (Kuva 9). Yksi merkittävimmistä tapahtumista oli kaksi kertaa vuodessa järjestetyt kaksipäiväiset esitelmäpäivät. Useimmat haastateltavista mainitsivat Rurik Pitkäsen käyneen tuolloin esitelmöimässä ajankohtaisista Suomen ja koko maailman tapahtumista. Oululaisten kuurojen arvostama Rurik Pitkänen (1898-1966) toimi neljän vuosikymmenen ajan Kuurojen Liiton sihteerinä, matka-asiamiehenä ja lopulta toiminnanjohtajana. Erään haastateltavan mukaan tiloja käyttivät kuurojen yhdistyksen lisäksi myös Oulun kuurojen urheiluseura Ryhti, Oulun kuurojen nuorten kerho sekä shakkikerho Turna. Rahallinen tuotto ohjattiin yhdistyksen toiminnalle. Kuurojen talosta tuli monelle toinen koti, jossa sai olla oma itsensä. Jokainen haastatelluista muistaa tuon ajan kultaisena, rikkaana ja iloisena aikana.

”Niin, mehän kokoonnuimme sinne aina keskiviikkoisin illalla viiden kuuden aikoihin, ja näiden kokoonnutusten lisäksi järjestettiin jumalanpalveluksia, jonne Heikki Hyvärinen kutsui meidät postikortilla. Tämän lisäksi järjestettiin esitelmäpäiviä, puheenjohtajalla oli omaa ohjelmaa, välillä oli sketsi-iltojakin. Rurik Pitkänenkin kävi esitelmöimässä sekä Matti Katainen, joka oli kova huumorimies.”

”Aiemminhan se kokoonnutuspäivä oli tiistai mutta veikkausasioiden vuoksi kokoonnutuminen vaihdettiin keskiviikoksi. Meitä oli siellä yleensä kerrallaan noin 30-40 henkilöä sekä nuoria että vanhoja ja me kaikki eri ikäiset olimme hyvässä sovussa keskenämme.”

Kuva 9. v.1957

”...siellä Leipälän lapset ja Knuutisen lapset ja Suomelan lapset ja Korhosen lapset istuttiin siellä ja välillä kuunneltiin ja sitte välillä lähettiin juoksemaan ympäri pihaa ku alko kyllästyttää... mutta jäi semmonen kauheen niinku hieno kuva.”

”Minä niin muistan koko Korhosen perheen tulevan yhdistykselle...Heikillä lapset molemmissa käsissä, Marja ja Mauri pikkuisina molemmat. Knuutisen Onnikin tuli sinne aina lapsineen. Kyllä siellä lapsilla oli varmasti mukavaa, yhdistyksellä he pääsivät viittomaan paljon enemmän kuin kotonaan. Mukavaa siellä oli ja varsinkin lauantaisin ja keskiviikkoisin – sunnuntaina oli jo paljon rauhallisempaa.”

Yhdistyksillä on suuri merkitys identiteetin uudelleenrakentamisessa ja vahvistamisessa. Yhdistys tarjoaa kuuroille paikan, jossa käyttää omaa kieltä. (Widberg – Palo 2008, 13.) Perheiden lapsia ei jätetty kotiin vaan lapset, niin pienet kuin isotkin, kulkivat vanhempiensa mukana yhdistyksellä. Näin he olivat osa kuurojen yhteisöä ja pääsivät osallisiksi sen kulttuurista ja kielestä. Yhdistyksellä pidettiin myös hauskaa, ja eräs haastatelluista muistelee kuurojen olleen hyviä tanssijoita:

”...kuurojen tanssit – räpytettiin valoja, että nyt on valssi, sitten vähän aikaa valssattiin muka ja sitten räpytettiin valoja, että nyt on tango...ja se vaihtu ilman musiikkia, semmonen laahustus vaan kuulu siellä. Mää vieläkin kuulen korvissani sen laahustuksen mutta älkäähän mitään, nää muutamat, muistan esimerkiksi Voitto Heikkilä..niin mää en tiedä parempia tanssijoita..Kaarlo Kynkäänniemet ja muut. Erittäin hyviä tanssijoita. Ja se oli tärkeätä – aina ko-

ko perhe mukana, meki kuus henkee pikku Mossella niin sinne sitä mentiin, vanhemmat ei jättäny meitä keskenään edes, meitä oli sentään neljä ja oltiin jo vähän isompia niin ei jättäny meitä kotia vaan aina mukana! ”

7.2 Toinen koti

Koska suurin osa kuuroista oli syntynyt kuuleviin perheisiin eikä usein naapurustossa tai työpaikoillakaan ollut muita kuuroja, yhdistys oli tärkeä paikka kuurojen sosiaalisen elämän kannalta. Siellä oli mahdollisuus kommunikoida vapaasti viittomakielellä. Tämä loi kuuroille yhteenkuuluvaisuuden tunteen. Yhdistyksen toiminnassa valistuksella oli merkittävä asema, mutta se toimi myös epävirallisena tiedon kanavana. Jäsenet saivat sieltä tietoa tulevista tapahtumista ja myös viimeisimmistä juoruista. Yhdistyksiä kutsuttiinkin kuurojen toiseksi kodiksi. (Kuurojen museo 2015. Toinen koti.)

Yhdistyksen toiminta on ollut merkittävää myös jäsenten kuuleville lapsille, sillä sinnehän kokoonnuttiin usein perhekunnittain. Siellä olleilla lapsilla oli jotain yhteistä: kuurot vanhemmat ja viittomakieli, joita ei kummasteltu. (Kuvat 10 ja 11) Näin eräs haastateltava kertoo kuulevien kummastelusta kuurojen maailmaa kohtaan:

”...oon kauppakorkeakoulun entisten opiskelijoiden semmosessa alumnipäivässä, pitäny oikeen elämäni esitelmän tästä, että miten se oli mulle toinen koti. Nehän ihmiset oli bisnesihmisiä – nehän oli ihan pyörällä päästään, että miten täällä kauppakorkeessa on voinu olla joku tämmönen ihminen.. että tää kuurojen maailma ja se toinen koti...niin se oli elämäni esitelmä. ...ne lapset, jotka silloin tuota pyöri siellä yhdistyksellä vanhempien mukana...että ei voi muuta kuin kiittää.”

Monet tuon ajan kuurojen vanhempien kuulevista lapsista ovat edelleenkin tekemisissä Oulun kuurojen yhdistyksen kanssa: jäsenenä, tulkin roolissa tai jopa satunnaisesti jonkin aiheen luennoitsijana. Yhdistyksellä oleminen tuntuu yhtä luontevalta aikuisiällä kuin lapsuudessakin vanhempien kanssa.

Kuva 10. Äitienpäiväjuhla, 1958

Kuva 11. Vappunaamiaiset

Yhdistyksen ja sen alaosastojen ohjelmien lisäksi talossa järjestettiin myös perhejuhlia, kuten syntymäpäivä- ja häjäjuhlia. Haastateltavamme häät olivat Oulun kuurojen talon ensimmäiset juhlit. (Kuva 12).

Kuva 12. Annikki ja Boris Strömin häät

Kuurojen talo oli heti valmistuttuaan aktiivisessa käytössä. Siellä järjestettiin monenlaista pieni- ja suurimuotoista ohjelmaa. Kokoon tumisten yhteydessä yhdistys pystyi kartuttamaan omaa rahastoaan ylläpitämällä kanttiinitoiminnalla sekä kauempaa tulleille järjestämällä majoituksella. Haastateltavien mukaan Oulun kuurojen yhdistys oli onnellinen ja tunsu suurta ylpeyttä saadessaan oman toimitalonsa. Salmi & Laakso (2005) toteavat, että yhdistykset ovat aina olleet ja ovat edelleenkin kuuroille tärkeä tiedonsaantipaikka. Yhdistystoiminnan alkuaikoina erilaiset esitelmäpäivät ja opintokerhot olivat suosittuja. Kuurojen yhdistyksissä myös opetettiin keinoja, joilla selvitä kuulevassa yhteiskunnassa. Kuurojen yhdistysten toiminta oli monipuolista, sillä ne paneutuivat myös muihin kulloinkin yhteiskuntaa koskeviin asioihin, kuten naisasiaan, raittiuteen ja partiotoimintaan. Yhdistysten kerhoissa saattoi esimerkiksi näytellä, tehdä käsitöitä ja opiskella. (Salmi & Laakso 2005, 88.)

7.3 Talon elämä päättyy

Haastateltavien mukaan talo (kuva 13) alkoi olla niin huonossa kunnossa, että se olisi purettava. Täyteen remonttiin ei olisi ollut varaa. Raskas ja iso päätös oli tehtävä. Tuolloin elettiin vuotta 1989. Talon todettiin olevan vetoinen ja kylmä, ja lämmityskulut veivät paljon rahaa. Silti kaipaus kaiheri jo monen mielessä:

”Kyllä se vanha talo oli niin paljon parempi. Ne esitelmäpäivät, joita järjestettiin niin pitkään, ne olivat niin mukavat.”

”Silloin me elettiin kultaista aikaa!”

”Mehän niin kaipasimme sitä omaa kuurojen toimitaloa ja kun me saimme sen, olimme siitä NIIN onnellisia. Emännät saivat rauhansa omille askareilleen kodeissaan ja lapset omille läksyillensä ja me kuurot saimme vapaasti kokoontua omassa talossamme.”

”Siksipä minä edelleenkin ihmettelen, että miksi se talo piti oikein purkaa – MIKSI IHMEESSÄ?!”

”Talo tyhjennettiin ja tavarat vietiin Runolaan varastoon. Talon vuorauslautoja halusi Timosen Yrjö rakenteilla olevaan omaan taloonsa. Ne annettiin hänelle, ihan ilmaiseksi ja niistä hän irrotti naulat ja käytti omaan tarpeeseensa. ”

”Rakennusliike Forum purki talon omilla koneillaan. ”

”Tosiaan ku isälle se oli niin vaikeeta, hän välillä oli vihanenki siitä, että miks se vanha talo purettiin...se niinku täytti hirveen tärkeen tehtävän just meille suurille ikäluokille, että me saatiin siellä olla... että tuota mää sanon sen, että me oltiin oikeestaan etuoikeutettuja kuuleviin verrattuna.”

Kuva 13. Oulun kuurojen talo tiensä päässä

Suurin osa haastateltavista ei ollut tyytyväisiä toimitalon purkupäätökseen. He tunsivat tulleensa petetyiksi, kun heidän aikaansaamansa toimitalo ei enää saanut ja voinut jatkaa toimintaansa. Oulun kuurojen yhdistyksen ensimmäinen toimitalo oli tullut tiensä päähän.

Vuonna 1989 se purettiin, jonka jälkeen alettiin samalle tontille rakentaa kerrostaloa, jonka ensimmäisestä kerroksesta yhdistys sai uudet toimitilat.

8 LOPUKSI

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija joutuu jatkuvasti pohtimaan tekemiään ratkaisuja ja näin ottamaan yhtä aikaa kantaa sekä analyysin kattavuuteen että tekemänsä työn luotettavuuteen. (Eskola & Suoranta 2001, 208). Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti ja myöntäminen, että tutkija on tutkimuksensa keskeinen tutkimusväline. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pääasiallinen luotettavuuden kriteeri onkin tutkija itse ja näin ollen luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston analyysivaihetta ja luotettavuuden arviointia ei voi erottaa toisistaan jyrkästi. (em. 2001, 210.)

Laadimme hyvän haastattelurungon valitsimimme teemojen alle. Sillä pyrimme takaamaan, että työstämme tulee mahdollisimman luotettava. Lisäksi suunnittelimme etukäteen haastatteluhetkiä ja mietimme mahdollisia lisäkysymyksiä. Varmistimme laitteittemme toimivuuden ja harjoittelimme niiden jouhevaa käyttöä. Videoiden laatu on hyvä. Eräässä haastattelussa kamera jäi epähuomioissa liian alas, mutta se ei estä ymmärtämästä, mitä haastateltava viittoo.

Luotettavuuteen saattaa vaikuttaa se, että kertomukset Oulun ensimmäisestä kuurojen talosta perustuvat haastateltavien muistitietoon. Ottaen huomioon haastateltavien iän, on tämä seikka muistettava tuloksia analysoitaessa. Saamamme dokumentit tosin vahvistavat ja tukevat monen haastateltavan kertomusta. On myös mahdollista, että aika kuluttaa muistot eli haastateltavat muistavat ainoastaan positiivisia asioita talosta voi myös olla etteivät he halua kertoa mitään ikäviä muistoja, jos sellaisia tuohon projektiin liittyi. Haastattelun luotettavuutta saattaa heikentää se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 206).

Työn luotettavuuteen mielestämme vaikuttaa myös se, että toinen meistä opinnäytetyön tekijöistä on coda eli kuurojen vanhempien kuuleva lapsi. Hänen äidinkielsä on viittomakieli. Haastateltavat ovat hänelle ennestään tuttuja, joten he luottivat varmasti meihin tutkijoina ja heidän oli helppo kertoa meille muistojaan. Toisaalta se on voinut myös vaikuttaa siihen, ettei aivan kaikkia asioita ole haluttu kertoa. Myös se, että yksi haastateltavista oli opinnäytetyön tekijän isä, on saattanut vaikuttaa hänen kertomukseensa. Lukuun ottamatta kuulevaa suomenkieltä käyttänyttä haastateltavaa viittomakielen käyttö haastattelutilanteissa oli varsin luontevaa, koska toiselle meistä viittomakieli ei ole vieras kieli. Lisäksi haastattelumateriaalin kääntäminen oli vaivatonta ja täten käännöksiä oikeellisuuteen voi luottaa.

8.2 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Työmme päätavoitteina oli teemahaastattelujen avulla kerätä ja koota tietoa niiltä ihmisiltä, jotka olivat Oulun ensimmäisen kuurojen talon syntyvaiheissa mukana. Toisena tavoitteenamme oli tuottaa haastatteluista dvd-tallenne, jotta arvokas tieto jäisi elämään ja se hyödyttäisi viittomakielistä yhteisöä. Henkilökohtaisina tavoitteinamme oli syventää tietoa Oulun kuurojen yhdistyksen historiasta.

Tavoitteemme toteutuivat. Haastatteluistamme saimme kerättyä pienen palan Oulun kuurojen yhdistyksen historiaa ja koostettua sen puolen tunnin mittaiseksi tallenteeksi. Tämä tulee hyödyttämään koko kuurojen yhteisöä. Loput taltioidusta aineistosta on luovutettu sekä Humakin että Kuurojen Liiton vapaaseen käyttöön. Työmme myötä saimme paljon tietoa yhdistyksen toiminnasta 1950-luvun aikana: millainen jäsenistö oli, millaista ohjelmaa järjestettiin ja ylipäätään, millaista oli tuolloin elää kuurona Oulussa. Työn tilaajan, Oulun kuurojen yhdistyksen tavoite oli myös saada taltioiduksi ennen tutkimatonta historiaansa. Työmme myötä sekin tavoite saatiin toteutetuksi.

Tutkimuskysymyksiimme saimme vastauksia tätä työtä varten kattavasti. Haastateltavina olleet muistelivat Oulun kuurojen talon rakentamisvaiheita tunteikkaasti. He ilmaisivat kukin selkeästi sen, kuinka ylpeitä olivat aikaansaannoksestaan projektinsa jokaisessa vaiheessa. Vaikka he olivatkin saaneet apua kuulevilta yhteistyökumppaneiltaan, olivat he

oikeutetusti erityisen tyytyväisiä omaan toimintaansa kuuroina henkilöinä. Tuohon aikaan kuurojen asema yhteiskunnassa ei ollut tasavertainen kuuleviin verrattuna.

Monet haastatelluista muistivat tapahtumia yksityiskohtaisesti ja kertoivatkin niistä tarkasti. Ne haastatelluista, jotka eivät osanneet varmuudella vastata esittämiimme kysymyksiin, jättivät mieluiten vastaamatta kuin olisivat yrittäneet vastata niihin jotain tietämättä tai muistamatta totuutta. Osa haastatelluista oli selkeästi valmistautunut etukäteen haastatelluun muistelemalla ja etsimällä tietoja liittyen dokumentteihin ja valokuviin sekä rakennusajan tapahtumiin. Haastateltavien kertomat tiedot ovat yhteneväiset olemassa olevien dokumenttien kanssa.

Oman toimitalon saaminen Oulun seudun viittomakielisille oli merkittävä useasta näkökulmasta. Omassa toimitalossa pystyttiin järjestämään tilaisuuksia, joihin kokoonnuttiin monien satojen kilometrien etäisyydeltä sankoin joukoin. Kauempaa tulleille yhdistyksellä oli nyt mahdollisuus järjestää majoitus, joka taas kartutti sen varallisuutta. Oulun kuurojen yhdistys pystyi nyt entistä paremmin itsenäisesti toteuttamaan omat ohjelmansa ja varainhankintansa. Ensimmäisen kuurojen talon merkitys Oulun kuurojen yhdistyksen jäsenille oli valtavan suuri. Sen aikaansaamisessa oli mukana sekä kuuroja että kuulevia, jotka yhdessä toimien saivat järjestettyä rakennukselle tontin, rakennusluvat ja rahoituksen. Ilman sitä vahvaa talkoohenkeä, jota Oulun kuurojen yhdistyksen jäsenistössä oli, tätä projektia ei olisi saatu toteutettua.

Talon valmistuttua tammikuussa 1954 jäsenet kokoontuivat sinne aktiivisesti ja jäsenistössä oli sekä nuoria että vanhoja. Toimitalosta muodostui heille toinen koti, jota he olivat kauan kaivanneet. Jokainen haastateltava muistaa Oulun kuurojen talon vaiheet alusta loppuun saakka rikkaana ja kultaisena aikana. Kuurojen yhdistyksen ja ensimmäisen oman talon merkitys on jättänyt vahvat muistot. Siellä järjestetyt tilaisuudet olivat monipuolisia: jokavuotiset esitelmäpäivät ja kirkkopäivät, jotka toteutettiin kaksi kertaa vuodessa, erilaiset kurssit, yhteiset ja yksityiset juhlat sekä jokaviikkoiset keskiviikkokokoonnot. Tuo aika muistetaan yhdistyksen toiminnassa myös aktiivisena aikana. Kuurojen yhdistyksillä, verrattuna kuulevien yhdistystoimintaan, voidaan nähdä olevan suurempi merkitys kuuroille: naapurissa tai työpaikalla on hyvin harvoin muita kuuroja ja näin sosiaalinen kanssakäyminen ja yhdessäolo muiden samankielisten kanssa tapahtuvat usein yhdistyk-

sissä ja muissa kuurojen tapaamisissa. Jo kauan aikaa kuurot ovatkin kutsuneet kuurojen yhdistystä ”toiseksi kodikseen”. (Wallvik 2000, 58–59.)

Kuurojen vanhempien kuuleville lapsille, codille, talo oli myös merkittävä. Sen toimintaan oli yhdessä vanhempien kanssa mukava osallistua ja siellä saatiin kokea tärkeää yhteenkuuluvaisuutta. Vaikka ohjelma sinällään ei aina lapsia kiinnostanutkaan, tärkeintä oli olla yhdessä samankielisten kanssa. Merkittävää on se, että tuon ajan codat ovat edelleenkin, vuosikymmenien jälkeen, hyvin läheisiä toisilleen.

Moni haastatelluista totesi, että yhdistyksen toiminta ei ole enää samanlaista. Nykynuoret eivät käy yhdistyksellä, kuten ensimmäisen kuurojen talon aikana. Vanhan talon purkaminen koettiin raskaana ja surullisena asiana. Mutta toiminta jatkuu. Tämän päivän yhdistystoiminta uudessa, erilaisessa toimitalossa on tosin erilaista kuin ennen. Jäsenten kiinnostuksen kohteet ovat erilaiset. Ennen yhdistyksellä kokoontumiset olivat tärkeitä tiedonsaannin kannalta, mutta nykyään tietotekniikan ansiosta ajan tasalla pysyminen tapahtuu eri tavalla. Oulun seudun viittomakielisille yhdistyksen toimitalo omine ohjelmineen on rakas paikka.

Sopivia jatkotutkimusaiheita tälle työlle ovat codien muistot Oulun kuurojen yhdistyksen ensimmäisestä toimitalosta. Tutkimustamme voisi syventää myös sillä, että tutkittaisiin tarkemmin Oulun kuurojen yhdistyksen alla toimivien kerhojen toimintaa. Yksi tutkittavista aiheista voisi olla vanhan ja uuden talon toiminnan eroihin keskittyminen.

8.3 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessimme oli mielenkiintoinen vaikkakin pitkä. Osin tähän vaikutti henkilökohtaiseen elämään sattuneet tapahtumat, joiden vuoksi emme saaneet työtä alkuperäisen ajankäyttösuunnitelman mukaan tehtyä. Siitä huolimatta työn tekeminen oli mielekästä mielenkiintoisen aiheen vuoksi eikä oikeastaan missään vaiheessa projektia tullut vaikeuksia työn venymisen takia. Tämän pitkän prosessin aikana yksi haastatelluista on poistunut joukostamme. Omistamme työmme hänen muistolleen.

Haastattelujen suunnittelu ja toteuttaminen oli mielenkiintoista mutta työlästä. Haastatteluajat oli sovittava meidän ja haastateltavien aikatauluun sopiviksi. Aikataulu oli suunniteltava huolella, jotta saisimme kaikki haastattelut mahdollisimman lyhyellä aikavälillä toteutettua. Se onnistuikin mainiosti. Ainostaan yksi haastattelu oli tehtävä kaksi kertaa teknisten ongelmien vuoksi. Onneksi se ei haitannut haastateltavaa: se aiheutti vain meille lisätyötä. Varsinaiset haastattelut koimme mielekkäiksi. Aika pysähtyi kunkin haastateltavan kotona, ja saimme taltioitua palan historiaa Oulun ensimmäisen kuurojen talon vaiheista.

Kun aineisto oli kuvattu ja opinnäytetyön kirjoitusprosessi sekä aiempiin tutkimuksiin tutustuminen aloitettu, työmme tekemiseen tuli tauko. Palasimme työn pariin pikkuhiljaa syksyn 2014 aikana. Kävimme kuvattua aineistoa läpi ja teimme siitä merkintöjä itsellemme. Etsimme ja luimme kirjallisuutta, josta ammensimme tietoa työmme teoriapohjaksi. Mietimme samalla myös, mitä kohtia valitsisimme dvd-tallenteeseen. Tuolloin emme kuitenkaan vielä tienneet tulevan tallenteen pituutta. Näin ollen kun sen työstämisen aika koitti tammikuussa 2015, jouduimme karsimaan osan suunnittelemistamme kohdista. Se oli vaikeaa, koska olisimme halunneet siihen enemmän aineistoa mukaan. Kirjoitusprosessimme teimme pääosin kevään 2015 aikana.

Tutkimusmenetelmäksi opinnäytetyössämme valikoitui puolistrukturoitu teemahaastattelu, joka osoittautui hyväksi tiedonkeruumenetelmäksi, sillä haastattelutilanteessa meillä oli mahdollisuus olla suorassa yhteydessä haastateltaviin. Haastattelu oli mielestämme oikea tapa saada taltioitua viittomakielisten muistelmia Oulun kuurojen talosta. Opinnäytetyön puitteissa haastateltavien määrä oli riittävä ja kuvattu aineisto riitti hyvin vastaamaan tutkimuskysymyksiimme.

Tutkimustamme varten saimme sopivat henkilöt haastateltaviksi. He muistivat paljon asioita ja tapahtumia kuurojen talon vaiheista. Monipuoliset ja runsaat dokumentit (valokuvat sekä talon rakentamiseen liittyvät asiakirjat), jotka saimme käyttöömmme tutkimuksen ajaksi, täydensivät haastatteluista saamiamme tietoja, juuri niin kuin oletimmekin. Näin ollen pidämme tutkimusmenetelmien valintaa työssämme onnistuneena. Tutkimuseettisestä näkökulmasta opinnäytetyön toteutus onnistui myös hyvin. Haastattelutilanteissa toimimme mahdollisimman puolueettomina haastattelijoina, jotta emme antaisi omien mielipiteiden tai ennako-oletusten vaikuttaa haastateltaviin. Emme myöskään johdatelleet haastateltavia, vaan osasimme kysyä tarvittavat lisäkysymykset mahdollisimman objektiivisesti.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani & Valli, Raine toim. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Chydenius-Instituutin julkaisuja 3/2001. Jyväskylä. PS –Kustannus. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy. 5. painos. (85-86)
- Heikkinen, Hannu L.T. 2001. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Chydenius instituutin julkaisuja 3/2001. PS-kustannus.
- Helsingin kuurojen yhdistys ry 2015. Viitattu 11.3.2015.
<http://www.hky.fi/yhdistys/toiminnan-tarkoitus/>
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki.Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2010. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna. Kariston Kirjapaino Oy. 15. – 16. painos.
- Hyvärinen, Heikki 1991. Minä ja Hiljainen Seurakuntani. Oulun kuurojen yhdistys 1991. Oulu.
- Korhonen, Heikki 1952. Selostus Oulun kuurojen yhdistyksen 20-vuotisesta toiminnasta. 20-vuotisjuhlassa 22.11.1952. Oulun kuurojen yhdistyksen kokoelma.
- Kuurojen kulttuurityöryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmien muistioita 1985: 32. Helsinki. Valtion painatuskeskus.
- Kuurojen Liitto ry 2012. Viitattu 11.3.2015. <http://www.kl-deaf.fi/Page/64f0d0b3-9919-44d6-a07d-204d9dfb416e.aspx>
- Kuurojen museo 2015. Toinen koti. Viitattu 19.3.2015.
<http://www.kuurojenmuseo.fi/?p=932&lang=fi>
- Lindberg, Elsa & Malmberg, Katariina 2010. Kuurojen naisten elämää Helsingissä 1960 – 70 -luvulla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.
- Moilanen, Marja (nyk. Irjala, os. Korhonen) 1982. Oulun kuurojen yhdistys ry:n 50-vuotisjuhlapuhe.

- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 1.-2. painos. WSOYpro Oy.
- Oulun kuurojen yhdistys 2006. Viitattu 10.11. 2012. www.oulunkuurojenyhdistys.fi/
- Skuttnab-Kangas Tove. 1988. Vähemmistö, kieli ja rasismi. Helsinki. Gaudeamus.
- Tuomi, Anna-Liisa 1998. Vaasan kuurojen yhdistyksen 100-vuotis historiikki.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Turun kuurojen yhdistys ry 1985. Turun kuurojen yhdistys ry 100-vuotishistoria. Mynämäki. Mynäprint.
- Viittomakielinen kirjasto 2015. <http://www.viittomakielinenkirjasto.fi/> . Luettu 28.4. 2015.
- Wallvik, Birgitta. 2000. Yhdistystoiminnan synty. Teoksessa Viittomakieliset Suomessa. Toim. Malm Anja. Pieksämäki 2000.
- Widberg-Palo, Maarit 2008. ”- - jos yhdistys on olemassa, niin minäkin olen olemassa. ” Tutkimus kuurojen yhdistyksen merkityksestä, toiminnan muuttumisesta ja tulevaisuuden ajatuksista. Helsingin yliopisto. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma.

LIITTEET

Liite 1: Teemahaastattelun runko

HAASTATTELUKYSYMYKSET TEEMOITTAIN

TAUSTA

- Milloin ja missä olet syntynyt?
- Jos et syntynyt Oulussa, milloin tulit Ouluun?
- Oletko naimisissa? Onko sinulla lapsia? (kuuroja/kuulevia)
- Mikä olet ammatiltasi? Mitä kouluja olet käynyt?

UNELMA KUUROJEN TALOSTA

- Missä oululaiset kuurot kokoontuivat ennen kuurojen talon valmistumista?
- Mitä muistat tuosta ajasta?
- Miten unelma omasta kuurojen talosta alkoi syntyä?
- Olitko itse ideoimassa/suunnittelemassa talon rakentamista?

IDEASTA TOTEUTUKSEEN

- Miten talon rakentamiseen liittyvät luvat haettiin ja saatiin?
- Ketkä hoitivat lupa-asiat viranomaisten kanssa?
- Miten ja mistä tontti saatiin?
- Miten rahoitus järjestyi? Saiko Oulun kuurojen yhdistys lahjoituksia jostakin? Pitikö yhdistyksen ottaa omaa pankkilainaa?
- Oliko Oulun Kuurojen Yhdistyksellä omaa varallisuutta?

RAKENTAMINEN

- Keitä oli taloa rakentamassa? Olitko itse mukana?
- Oliko yhdistyksen jäseniä talkootöissä?
- Minä vuosina taloa rakennettiin?
- Millainen ja minkäkokoinen talo oli?
- Millainen oli talon sisustus? Mistä esim. huonekalut hankittiin?
- Juhlittiinko talon harjakaisia? Olitko itse mukana? Mitä itse muistat tuosta tilaisuudesta?
- Milloin Oulun kuurojen talo vihittiin käyttöön? Mitä muistat tuosta tilaisuudesta?

TOIMINTAA TALOSSA

- Kuinka usein jäsenet kokoontuivat siellä?
- Kuinka monta jäsentä (suunnilleen) yhdistykselle kokoontui Kuurojentalon valmistumisvuonna? Tultiinko sinne perhekunnittain?
- Millainen oli johtokunta Oulun Kuurojen Talon ensimmäisenä vuonna?
- Millaisia tapahtumia kuurojen talossa järjestettiin?
- Oliko talossa muussakin käytössä? Vuokrattiinko tiloja ulkopuolisille?
- Miten nykyiset yhdistysillat eroavat aikaisemmista?

MIKSI TALO PURETTIIN?

- Minä vuonna ja miksi talo purettiin?
- Purettiinko se talkootyönä?
- Mitä kalustolle tapahtui?
- Onko Oulun kuurojen ensimmäisestä talosta jäänyt mitään esinettä muistoksi?

Liite 2: Lupa haastattelumateriaalin käyttöön

Anna luvan Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomakielen tulkkiepiskelijoille Eila Pylkkäselle ja Sirpa Suomalalle nauhoittaa haastattelun Oulussa 2012.

Nauhoitetta ja siitä tehtävää DVD-koostetta saa

Kyllä	Ei	
☐	☐	käyttää tutkimustarkoitukseen Eila Pylkkäsen ja Sirpa Suomalain opinnäytetyössä.
☐	☐	käyttää Oulun Kuurojen Yhdistyksen tutkimustarkoituksiin.
☐	☐	käyttää opetusmateriaalina Humanistisen Ammattikorkeakoulun viittomakielialan koulutuksessa.
☐	☐	käyttää tulevaisuudessa muihinkin tutkimuksiin.
☐	☐	säilyttää Oulun Kuurojen Yhdistyksellä. Jos haastateltava kieltäytyy nauhoitteen arkistoisesta, nauhoitus tuhoetaan tutkimustyön päätyttyä

Nauhoitteista saa käyttää katkelmia

Kyllä	Ei	
☐	☐	Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa keväällä 2013
☐	☐	Humanistisen ammattikorkeakoulun päättöportfolioseminaarissa keväällä 2013

Oulussa __/__/2012

Allekirjoitus

Nimen selvennys

SOPIMUS

1 Sopijaosapuolet

Kuurojen Liitto ry (jäljempänä "Kuurojen Liitto")

ja

[nimi] (jäljempänä "Haasteltava")

ja

[nimi] ja [nimi] (jäljempänä "Tekijät")

2 Taustaa

Tekijät ovat haastatelleet [opintojen nimi] lopputyöhön liittyen Haastateltavaa. Lopputyön nimenä on [lopputyön nimi].

Haastateltava esiintyy kuvatulla tallenteella viittojana.

Tällä sopimuksella luovutetaan Kuurojen Liitolle kaikki tekijänoikeudet ja esitysoikeudet siten, että Kuurojen Liitto voi hyödyntää tallennetta määrittelemiinsä tarkoituksiin.

3 Esiintyjän luovuttamat oikeudet

Haastateltava ja Tekijät luovuttavat Kuurojen Liitolle seuraavat oikeudet:

- i. Haasteltava ja Tekijät luovuttavat Kuurojen Liitolle yksinoikeuden esityksensä kuvatahtiointiin ja tallenteeseen ilman mitään omistus- tai käyttörajoituksia. Kuurojen Liitto saa yksinoikeuden mm. valmistaa ja julkaista näistä tallenteista videotallenteita ja saattaa näitä yleisön saataviin kaikilla mahdollisilla jakelutavoilla, riippumatta välitys-, esitys- tai muusta yleisön saataville saattamisen tavasta.
- ii. Kuurojen Liitolla on oikeus muuttaa ja editoida tallennettua esitystä vapaasti.
- iii. Kuurojen Liitto saa yksinoikeuden hyödyntää ja luovuttaa edelleen näitä oikeuksia kuten se näkee tarpeelliseksi ja sopivaksi.

4 Maksettavat korvaukset

Haastateltavalle ja Tekijöille ei makseta korvausta.

5 Riitojen ratkaisu

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti osapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli neuvottelutulokseen ei päästä, erimielisyydet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa sovintomenettelyssä taikka, mikäli sovinto ei ole mahdollinen, normaalissa siviiliprosessissa.

6 Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu neljä (4) samanlaista kappaletta, yksi jokaiselle osapuolelle.

7 Päiväys ja allekirjoitukset

Helsinki ____ . ____ . 2014

KUUROJEN LIITTO RY

Haastateltava

[nimen selvennös]

[nimen selvennös]

Tekijä

Tekijä

[nimen selvennös]

[nimen selvennös]

Liite 4: Käsikirjoitus videotallenteeseen

1. Nimi tekstinä: ”Oulun kuurojen talo Koskitie 19 – Oulun seudun viittomakielisten muistelmia”
2. Teksti: ”Yhdistys on välttämätön yhdysside hajallaan elävien kuurojen kokoamiseksi yhteisiä asioita ajamaan ja virkistymään... Yksi suru on meitä yhdistyksen jäseniä vaivannut koko tämän 20 vuoden ajan; meillä ei ole ollut omaa kotia. ” (Heikki Korhosen juhlapuhe Oulun kuurojen yhdistyksen 20-vuotis juhlassa 1952.)
3. Haastateltujen esittely:
 - a. Heikkilä Voitto (kuvattu Oulussa 24.11.2012) – Nimi 00:08-00:23, *syntymäpaikka ja –aika 00:26-00:44, koulu 01:39-02:25, perhe 02:39-03:00, ammatti 03:07-03:17, koulutus 03:34-04:11 (2 MIN. 27 S.)*
 - b. Irjala Marja (kuvattu Oulussa 19.11.2012) – Oma esittely 00:42-01:13, *KUVA! Mirjan ja Heikin esittely 02:00-04:22, koulutus + ammatti 04:29-05:39 TULKKAUS! (7 MIN. 27 S.)*
 - c. Knuutinen Onni (kuvattu Oulussa 1.12.2012) – Nimi 00:50-01:06, *syntymäpaikka ja –aika 01:12-01:31, perhe 02:20-02:58, koulu + aika 03:10-03:33 + 04:08-04:48, ammatti 03:37-04:00, koulutus 04:55-05:15 (2 MIN. 59 S.)*
 - d. Kynkäänniemi Kaarlo (kuvattu Oulussa 24.11.2012) – Nimi + syntymäpaikka ja –aika + viittomanimi 00:20-01:00, *koulu 01:10-02:12, koulutus + perhe 02:18-03:00 (2 MIN. 24 S.)*
 - e. Suomela Niilo (kuvattu Oulussa 1.12.2012) – Nimi 00:45-00:59, *syntymäpaikka ja –aika 01:03-01:14, perhe 02:04-02:12, koulu 02:26-02:48, koulutus ja ammatti 03:05-03:17 (1 MIN. 7 S.)*
 - f. Ström Annikki ja Boris (kuvattu Oulussa 24.11. ja 11.12.2012) – Nimi + *syntymäaika ja –paikka 00:05-01:05, Boris Ouluun 01:11-01:21, perhe 01:29-01:38, Boriksen koulut + ammatti 01:55-02:23, Annikin koulut 02:26-02:36 + 02:39-02:43, työ 02:48-03:21 (2 MIN. 34 S.)*
4. Missä oululaiset kokoontuivat ennen omaa taloa?
Kaarlo 04:18-04:48, Voitto 04:21-04:43, Marja 06:02-08:00 KUVAT + MARJAN TULKKAUS!
5. Unelman synty
Boris 05:55-06:27, Kaarlo 05:36-06:15, Marja 08:23-09:28 MARJAN TULKKAUS!
6. Unelman toteutuu (Suunnittelu, luvat, rahoitus, rakentaminen) KUVIA SOPIVIIN VÄLEIHIN!
Boris (1) 09:35-10:11, 11:36-15:04, 17:01-18:45, 19:21-20:46, 20:20-22:00, 22:27-23:05,(3.) 46:12-46:57, Niilo 36:30-37:24, Voitto 10:50-11:00+11:51-12:04
7. Toimintaa talossa

Niilo 20:46-22:32+24:55-25:09, 23:10-23:46, Onni 16:28-16:49, 19:48-20:35+21:11-21:43, Voitto 17:41-18:43, Kaarlo 16:36-17:50, Boris (2) 04:02-04:08+04:18-04:59, 17:20-17:56+18:00-18:04+18:26-18:55, 22:02-22:26, Marja 23:49-24:09+25:25-25:55+26:20-26:37+27:08-27:33+42:23-42:38 MARJAN TULKKAUS!

8. Miksi talon elämä päättyi?

Voitto 15:11-15:21, Onni 24:10-24:27, Niilo 29:45-29:55+33:30-33:49, Kaarlo 26:50-26:53

9. Kaipaus vanhaan taloon

Onni 23:46-23:55, Boris (3) 40:10-40:15+40:42-41:24, Marja 42:44-43:05
MARJAN TULKKAUS

10. Loppuun kuva talosta + vuosiluvut 1954-1989

11. Lopputekstit; kiitokset haastateltaville (nimet), tekijät, Kuurojen Liitto ry ja Humak (johon liitetään Theseuksen linkki valmistuvaan opinnäytetyöhön)

Viitotut osuudet spiikataan.

KURSIIVILLA MERKITYT KOHDAT POIS.

Käsikirjoitus spiikkaukseen

ESITTELYT:

Olen...

MISSÄ OULULAISET KOKOONTUIVAT ENNEN OMAA TALOA?

Kaarlo:

Oulun kuurojen yhdistys kokoontui kuurojen koulussa. Siellä meillä oli käytössä huone, jonne kokoonnuimme aina tiistaisin. Meillä oli mahdollisuus ostaa kahvia ja seurustella toistemme kanssa. Ohjelmaakin oli. Osa naisista neuloivat sukkaa ja lapasia myyjäisiä varten.

Voitto:

Pitihän Oulun kuurojen yhdistyksen saada oma talo, jonne kokoontua ja jossa voisimme ansaita omaa rahaa sekä järjestää omaa ohjelmaa.

UNELMAN SYNTY

Boris ja Annikki:

Niin... kuurojen vanhempien lasten oli vaikea keskittyä kotonaan läksyjensä lukemiseen, koska meidän äänemme häiritsivät heitä. Sama tilanne oli monessa perheessä. Silloin ajattelimme, että meidän pitää rakentaa oma talo, jotta lapset saavat rauhan läksyjensä lukemiseen.

Kaarlo:

Ajatus tuli opettaja Lautsilalta. Hän oli sitä mieltä, että meidän olisi hyvä saada oma paikka. Silloin kuurojen koulun juhlasalissa järjestettiin aina maaliskuussa kirkkopäivät ja marraskuussa esitelmäpäivät. Talon valmistuttua olikin suunnitelmissa siirtää juhlat sinne järjestettäväksi.

UNELMA TOTEUTUU

Boris ja Annikki:

Oulun kaupunki lahjoitti tontin Koskitie 19.stä Oulun kuurojen yhdistykselle. Tontti oli täynnä mäntyjä. Kaikki rakennus- ja muut luvat olivat jo valmiina ennen kuin aloimme rakentamaan. Mutta ensin meidän oli mietittävä rahoituksen saaminen.

Muistelen, että Oulun kaupungin palveluksessa ollut rakennusmestari Rönkköharju – Olihan se niin, Annikki, hän taisi olla se joka teki rakennuspiirustukset. Ja niihin me olimme oikein tyytyväiset ja hyväksyimme ne. Einar Lautsilan hyvä ystävä Haukiputaalta... Niin, Einar Lautsila oli alkujaan kuurojen koulun käsityöopettaja ja sittemmin luokanopettaja. Hän oli muuten varsin rohkea mies! Hän kävi keskustelua haukiputaalaisen metsänomistajan kanssa, joka suostui myymään meille puuta. Puut kaadettiin ja vietiin sahalle. Valmis lautatavara toimitettiin kuurojen koulun pallokentälle säilöön ja kuivumaan.

Sitten alettiin miettiä rahoituksen järjestämistä. Pankista saimme neuvoteltua lainan. Mutta koska vielääkään raha ei ollut riittävästi, keksimme pyytää rahoitusta Kuurojen Liitolta. Ja sieltä saimmekin 500 000 mk! Tosin sen saaminen ei ollut ollenkaan helppoa, koska monet Kuurojen Liitosta vastustivat lainan myöntämistä. Mutta onneksi suurin osa puolsi sitä.

Kuurojen koulun oppilas Esko Sänkiniemi sai kerättyä paljon rahaa, hän keräsi sitä paljon enemmän kuin kukaan muu oppilaista! Kiitos Eskolle! Hän keräsi rahat nimenomaan Oulun kuurojen talon rakentamista varten käymällä monissa, monissa taloissa rahaa keräämässä!

Kuurojen koulun johtajan toinen vaimo, Salli, totesi minulle, että Esko on ansainnut jonkin palkkion siitä kun on kerännyt niin paljon rahaa. Koulu oli saanut vastikään lahjoituksena suuren määrän käytettyjä kenkiä. Salli ehdotti Eskolle palkkioksi parin kenkiä. Aloin etsiä sopivan kokoisia kenkiä ja löysinkin sitten oikein hyvät tosin suurikokoiset kengät, joita ehdotin Eskolle. Pienikokoinen Esko seisoj edessäni hyväryhtisenä, katsoi silmiini ja nyökkäsi minulle pienieleisesti. Hän oli oikein tyytyväinen saatuaan kengät! Esko saikin käydä koulunsa loppuun suurissa saappaissa! Hänellä on ne kengät edelleenkin jossain tallessa, niin hän on minulle kertonut!

Kun todettiin asioiden olevan kunnossa, opettaja Lautsila ilmoitti, että nyt voimme aloittaa! Männyt kaadettiin ja sen jälkeen alkoivat kaivuutyöt. Sekä minä että Annikki olimme mukana tuossa vaiheessa. Tehtiin betonista sokkelin valutyöt ja Annikin tehtävänä oli toimia hiekan ja betonin karräjäjänä.

Siinä vaiheessa, kun valutyöt oli tehty, kuivumassa olleet laudat eivät olleet vielä ehtineet täysin kuivua, mutta siitä huolimatta aloimme käyttää niitä rakentamiseen.

Minun isäni, joka oli ammatiltaan muurari halusi tehdä savupiipun meidän kuurojen toimitalollemme. Hän otti työpaikastaan viikon vapaaksi ja tuli varta vasten meille tekemään sen piipun alusta loppuun asti. Hän siis antoi sen meille lahjaksi.

Kuurot kivenhakkaajat Valto ja Kauko Vanhanen tekivät talon portaat suurista kivenlohkareista, jotka olivat tontin kaivauksista löytyneet. Ja niistä portaista tuli todella hienot! Boris hei, heillehän luvattiin, että niitä portaita ei tulla ikinä hävittämään ja nyt niitä ei sitten enää ole! Pitää paikkansa.

Kun talo valmistui tammikuussa 1954, ensimmäiset talon asukkaat olivat Annikki ja Tyyne Kalliokoski. He asuivat yhdessä. Toisessa huoneessa asui Voitto Heikkilä ja alakerran huoneessa asuivat August ja Hilja Nurkkala, jotka toimittivat ikään kuin talonmiehen virkaa. Tyyne emännöi taloa mm. leipomalla ja keittämällä kahvia. Niiden myyntitulot tulivat yhdistyksen hyväksi.

Niilo:

Sittenhän sinne tehtiin puutarha- eli pihatöitä. Mullat tilattiin ja levitettiin. Meitä oli joukko kuuroja, jotka asensimme ja pystytimme lipputangon. Nyt meillä oli mahdollisuus saada lippu salkoon! Tein kepeistä ja narusta suojat tulevien nurmialueiden ympärille, en halunnut että kukaan talloisi niitä. Kuuliaisesti ne alueet kierrettiinkin! Lisäksi pihalla oli kolme Sulo Tyyniahon lahjoittamaa koivua. Aikaa myöten niistä kasvoi mahtavan suuria ja komeita puita!

Voitto:

Talon valmistuttua minä muutin sinne yläkertaan ja toimin vapaaehtoisena talonmiehenä. Vanhin poikani oli juuri syntynyt joulukuun puolessavälissä ennen kuin muutimme sinne koko perheellä.

TOIMINTAA TALOSSA

Niilo:

Me kaikki olimme niin iloisia! Järjestettiin juhlia, jonne tuli paljon väkeä, myös maaseudulta! Minä vastasin majoituksesta. Kirjasin ylös majoittujien nimet. Juhlien päätyttyä haettiin vintiltä majoittujia varten varatut patjat salin puolelle. Seuraavana päivänä pyöräilin poliisilaitokselle näyttämään majoittujakirjaa. Se tarkastettiin ja lyötiin tarvittavat leimat ja sitten minä pyöräilin takaisin kuurojen talolle katsomaan, että kaikki on kunnossa. Siitä piti kyllä erikseen mainita, että sisätiloissa ei palovaaran vuoksi saa tupakoida. Ei muuta kuin ulos tupakoimaan! Siellä oli tuhkakuppi tupakannatsoja ja piipunkopan tyhjentämistä varten. Majoittujilta perittiin 10 markan vuorokausimaksu.

Sulo Tyyniaho ja Heikki Korhonen järjestivät erilaisia tilaisuuksia ja nyt oli niin paljon mukavampaa ja väljempää järjestää toimintaa omassa talossa verrattuna esim. Kuurojen koulun tilaan. Ja kun emännät leipoivat itse ja myivät leipomuksensa, niin saatiinhan siitä hyvät tulot yhdistykselle! Ruokaakin valmistettiin ja myytiin. Oli se rikasta aikaa!

Onni:

Kyllä me olimme iloisia! Kuurojen talossa toimi tuolloin kuurojen yhdistyksen lisäksi Oulun kuurojen urheiluseura, Oulun kuurojen nuortenkerho sekä shakkikerho.

Esitelmäpäiviin kutsuttiin Rurik Pitkänen Helsingistä. Nämä esitelmäpäivät olivat kaksipäiväiset ja ne järjestettiin kaksi kertaa vuodessa.

Rurik Pitkänen oli Helsingistä ja Suomen Kuurojen Liiton toiminnanjohtaja. Esitelmäpäivillä hän luennoi monenlaisista aiheista, esim. maailman tapahtumista, Suomen ja Ruotsin tapahtumista.

Lisäksi kuurojen talolla järjestettiin silloin tällöin Kuurojenpappi Heikki Hyvärisen toimittamia jumalanpalveluksia. Silloin tällöin tiloja vuokrattiin myös kuulevien käyttöön lyhytaikaisesti.

Voitto:

Kokoonnuimme sinne keskiviikkoisin viiden-kuuden aikoihin. Ja näiden kokoontumisten lisäksi järjestettiin jumalanpalveluksia, jonne Heikki Hyvärinen kutsui meidät aina postikortilla. Tämän lisäksi järjestettiin esitelmäpäiviä, puheenjohtajalla oli omaa ohjelmaa välillä oli sketsi-iltoja. Rurik Pitkänen kävi esitelmöimässä sekä Matti Katainen, joka oli kova huumorimies!

Kaarlo:

Kuurojen talolla kokoonnuttiin keskiviikkoisin. Aiemmin kokoontumispäivä oli tiistai, mutta veikkausasioiden vuoksi kokoontumispäivä vaihdettiin keskiviikoksi. Kokoonnuimme yleensä klo 6-8 tai jopa 9. Jotkut tulivat jo viiden aikoihin. Riittävästi seurusteltuamme aloimme lähteä kotiin. Mutta koskaan emme olleet 22 tai 23 asti. Pitihän meidän olla menossa seuraavana aamuna töihin!

Meitä oli siellä yleensä kerrallaan 30-40 henkilöä, sekä nuoria että vanhoja. Me kaikki eri-ikäiset olimme hyvässä sovussa keskenämme. Siellä me suunnittelimme ja ideoimme tulevia ohjelmia sulassa sovussa!

Annikki:

Kuurojen talon ensimmäiset juhlat oli muuten meidän häät!

Boris:

Niin, talon yläkerrassahan oli kaksi huonetta ja ne oli suunniteltu vuokratyöhön. Oulun kaupunki ei tosin hyväksynyt suunnitelmaamme. Kaupunki olisi hyväksynyt huoneet vain tilapäisen majoituksen vuokraamiseen. Oulun kuurojen yhdistyksen johtokunta piutpaut välitti tuosta päätöksestä ja otti vuokralaisia noihin huoneisiin.

Annikki:

Se oli sitten minä! Ja aivan luvaton vuokralainen!

Boris:

Nii'in Annikki ja Tyyne olivat ne ensimmäiset vuokralaiset ja luvattomia molemmat!

Annikki:

Kyllä se oli niin hyvä huone ja oli siinä hyvä asua!

Tyyne kun oli talon emännöitsijänä, niin hänen ei tarvinnut maksaa vuokraa, mutta minä maksoin oman osuuteni eli puolet koko vuokrasta.

Boris:

Yläkerran toisessa huoneessa asuivat Voitto ja Elsa Heikkilä. Ja alakerrassa Tyyne, korjaajan, talonmies August Nurkkala rouvansa Hiljan kanssa.

Myöhemmässä vaiheessa Annikin entiseen huoneeseen, joka oli Toppilaan päin, tuli Kuurojen Liiton järjestösihteeri Esko Sänkiniemi. Siihen aikaan olin jäsen Kuurojen Liiton hallituksessa, jolle jätin aloitteen järjestösihteerin toimipaikasta. Tämä toimikin aikansa oikein hyvin.

Niilo:

Minä niin muistan koko Korhosen perheen tulevan yhdistykselle. Heikillä lapset molemmissa käsissään Marja ja Mauri pikkuisina molemmat! Knuutisen Onnikin tuli sinne aina lapsineen.

Kyllä siellä lapsilla oli varmasti mukavaa; yhdistyksellä he pääsivät viittomaan paljon enemmän kuin kotonaan! Mukavaa siellä oli ja varsinkin lauantaisin ja keskiviikkoisin. Sunnuntaisin oli jo rauhallisempaa.

MIKSI TALON ELÄMÄ PÄÄTTYI?

Voitto:

Talo alkoi olla vetoinen ja hieman kylmäkin ja lämmitys vei niin paljon rahaa. Sen vuoksi todettiin, että talo oli pakko purkaa.

Onni:

Niin vetoinenhan se oli ja kylmä. Lämmitykseen meni hirveästi rahaa. Talo olisi pitänyt remontoida, mutta niin suureen remonttiin ei ollut mahdollisuutta. Ja silloin todettiin, että olisi hyvä purkaa vanha ja rakentaa uusi talo tilalle.

Niilo:

Talo tyhjennettiin ja tavarat vietiin Runolaan varastoon. Talon vuorauslautoja halusi Yrjö Timonen käyttää rakenteilla olevaan taloonsa. Ne annettiin hänelle. Niistä hän irrotti naulat ja käytti omaan tarpeeseensa.

Kaarlo:

Rakennusliike Forum purki taloin omilla koneillaan.

KAIPAUS VANHAAN TALOON

Onni:

Kyllä se vanha talo oli niin paljon parempi... Ne esitelmäpäivätkin, joita järjestettiin pitkään. Ne olivat niin mukavat!

Boris:

Silloin me elettiin kultaista aikaa!

Mehän niin kaipasimme sitä omaa kuurojen toimitaloa. Ja kun me saimme sen, olimme siitä niin onnellisia! Emännät saivat rauhansa omille askareilleen kodeissaan ja lapset omille läksyillensä. Ja me kuurot saimme kokoontua vapaasti omassa talossamme!

Annikki:

Siksipä minä edelleenkin ihmettelen, että miksi se talo piti oikein purkaa? Miksi ihmeessä?

Jäljennös.

~~Omakotitontin~~ tontin vuokrasopimus.

Oulun kaupunki luovuttaa täten Oulun Kuurojenyhdistys ry:lle

.....lle
vuokralle Oulun kaupungin Tuuran kaupunginosan korttelissa N:o 44
.....kadun varrella sijaitsevan asuntotontin N:o, pinta-alaltaan
800,0 m², seuraavin ehdoin:

1 §.
Vuokrankausi alkaa touko kuun 1 päivänä vuonna 1953 ja päättyy
joulukuun 31 päivänä vuonna 2002.
2 §.

Tontti on vuokravapaa ehdolla, että tontille ryhdyään rakentamaan yhdistyksen toimitaloa viimeistään v. 1955 aikana.

~~Illel maksua määräaikana suoriteta, vuokraaja on velvollinen maksamaan langenneille erille
6 % vuotuisen koron sekä ylimääräisestä hinnasta 200 mk~~
3 §.

Vuokraajalla on etuoikeus vuokrankauden päättyessä saada tontti uudelleen haltuunsa, sikäli kuin se uudestaan luovutetaan asuntotonttina vuokralle.

Viimeistään kaksi vuotta sitä ennen on kaupunginhallituksen vuokraajalle ilmoitettava, tulee vuokratontti uudelleen vuokrattavaksi ja millä ehdoilla.

Jos vuokraaja haluaa käyttää etuoikeuttaan uuden vuokran saamiseen, tekköön siitä viimeistään kuusi kuukautta ennen vuokrankauden päättymistä kaupunginhallitukselle ilmoituksen, uhalla että hän muutoin menettää tämän oikeutensa.

4 §.

Jos tontti vuokrankauden päättyessä uudestaan tarjotaan vuokralle asuntotonttina, mutta vuokraaja ei tahdo käyttää etuoikeuttaan uuteen luovutukseen, olkoon hän velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset. Jos sitä vastoin tonttia ei tarjota vuokralle asuntotonttina, on kaupunki velvollinen arvion mukaan lunastamaan puheenaletset rakennukset ja laitokset.

Lunastus maksetaan 60 % arviohinnasta.

Arvioimisessa älköön otettako lukuun maan arvon kohoamista eikä myöskään aita- eikä ylellisyyslaitteita.

5 §.

Jos tontin vuokraoikeus ynnä tontilla sijaitsevat rakennukset ovat kiinnitetyt velasta, suoritetaan 4 §:ssä mainittu lunastus siten, että siitä välittömästi saamamiehelle maksetaan kiinnitetyn saamisen määrä korkoineen ja kuluineen etuoikeuden mukaan, minkä jälkeen ylijäämä tulee vuokraajalle.

Liite 7: Päätös julkiseen rahankeräykseen

Heikki Hyvärinen

O u l u n lääninhallituksen päätös

N° 12 D. Oulun kaupungista olevan Oulun Kuurojenyhdistys r.y:n anomukseen julkisen rahankeräyksen toimittamista koskevassa asiassa. Annettu Oulussa 3 päivänä tammikuuta 1953.

16876/84.D.52.

Tämän asian on lääninhallitus tutkinut ja harkitsee oikeaksi, nojautuen joulukuun 22 päivänä 1949 annettuun rahankeräysasetukseen, myöntää hakijalle Oulun Kuurojenyhdistys r.y:lle luvan toimeenpanna omakotirahaston kartuttamiseksi Oulun läänin alueella helmikuun 1 päivän ja toukokuun 31 päivän 1953 välisenä aikana julkisen rahankeräyksen sadalla numeroidulla listalla, ehdolla että keräyksen päätyttyä on siitä tehtävä tili, josta tulee käydä ilmi, kuka tai ketkä ovat vastaanottaneet kertyneet varat niiden käyttämistä varten aiottuun tarkoitukseen, keräyksen tuottama konnaistulo, asiamiespalkkiot, painatus ja mainoskustannukset, toimihenkilöiden palkkiot, muut toimeenpanokustannukset sekä rahankeräyksen tuottama puhdas voitto ja on näin laadittu tili sitten kaksin kappalein viimeistään kolmen kuukauden kuluessa keräyksen päättymisestä jätettävä Oulun kaupungin

Leima 650:-
Lisäleima ... 500:-
Yhteensä1.150:-

Oulun Kuurojenyhdistys r.y.

valtuutetun asiamiehensä annettava ~~...~~
~~...~~ Korkeimpaan hal-
linto-oikeuteen suoraan. Mutta, jollei
valittaja säädetyt valitusajan kuluessa
Korkeimpaan hallinto-oikeuteen toimit-
taisi muutoshakemustansa siihen kuulu-
vine asiakirjoineen, vaan varauskirjas-
sa ilmoittaisi, että erinomaiset ja vält-
tämättömät syyt ovat estäneet sitä teke-
mästä, ovat ne todistettavat asianomaisen
tuomarin, julkisen notarion, papin, kruu-
nunpalvelijan tai muiden paikkakun-
nalla asuvien uskottavien henkilöiden
todistuksella ja on sitten Korkeimman
hallinto-oikeuden tutkittavana onko
valittajan puhevalta sen kautta kat-
sottava säilyneeksi vai ei.

Aika ja paikka edellä kirjoitetut.

Maaherra

K. Mattä.

K. Mattä.

Vanhempi lääninsihteeri

V. Pouta.

V. Pouta.

Alluuperin pöytäkirja jätetty Oulun lääninhallin-
kseen 5 p. p. ... k. ... kuuna 1953 heinäkuun
valittaja ... asiamiehelle ...
todistaa virallisesti:

P. Huominen.

lähettäjä

Liite 8: Vapaaehtoisten keräämät tulot

Keräystulot.

Oulun Kuurojen Yhdistys r.y. Omankodin rakennusrahaston
kartuttamiseksi 1.2-31.5.53.

Tulot:

Keräyslistoilla kerätty 652,099:-

Menot.

Tulot	652,099:-	Keräyslupa	1150:-
Menot	26,835:-	Keräyslistojen	3400:-
	625,264:-	painatus	
		Ilmoitus Kalevassa	1350:-
		Kerääjien matka kuluja	5435:-
		Keräyspalkkiot	15,500:-
			-26,835:-

Puhdas tulo Smk.625,264:-

Oulussa 1.6.53.

Sulo Tyyniäho.

Keräyspäällikkö.

Tuovutettu Yhdistyksen Rahastonhoitajalle omankodin
rakentamistenista varten.

Oulussa 1.6.53.

Aleksi Mannila
rahastonhoitaja.

Todistavat.

Sulo Tyyniäho

Heikki Korhonen

Liite 9: Lainasopimus Oulun Säästöpankilla

Velkakirja N:o 5835

Merk. eräpo. ✓
resk. ✓
rek. ✓

MITÄTÖN

Oulun kaupungin Säästöpankilla

ole mme _____ lainaksi saaneet _____

--- seitsemänsataatuhatta (700.000) ---

Suomen markkaa ja sitoudu mme tämän lainan mainitulle **Säästöpankille** tai sen määräämälle takaisin maksamaan kolmen (3) kuukauden kuluessa jominnaltakummalta puolen tapahtuneen irtisanomisen jälkeen sekä kaksi kertaa vuodessa ennen kesä- ja joulukuun loppua suorittamaan korkoa kolme (3) prosenttia yli Säästöpankissa kulloinkin voimassaolevan korkeimman säästökoron vuodessa. Sitä tapauksessa, että koronmaksua viitoytetään yli määrärajan, on suoritettava määrätyn lainakoron lisäksi sakkokorkoa kaksi (2) sadalta vuodessa maksamatta olevasta lainapääomasta, minkä ohessa laina pidetään ilman irtisanomista heti maksettavaksi joutuneena, jos Säästöpankin Hallitus sitä vaatii.

Tämän lainasumman, sille määrätyn koron ja sakkokoron sekä enintään 10.000:- markkaan nousevien perimiskulujen vakuudeksi panttaamme 19.8.53 antamamme seitsemänsadantuhannen (700.000:-) markan määräisen haltija-velkakirjan, jonka sisällön maksamisen vakuudeksi on 21.8.53 vahvistettu kiinnitys omistamiimme rakennuksiin Oulun kaupungin Tuiran kaupunginosan 44. korttelissa olevalla 800 m² suuruisella vuokramaalla ynnä sanotun vuokra-alueen vuokraoikeuteen.

Muuten sitoudu mme _____ joka suhteessa noudattamaan takasioulle painettuja yleisiä lainahtoja.

Oulussa _____ elo _____ kuun 25. p:nä 19.53.
Oulun Kuurojenyhdistys r.y.

Sulo Tyyniäho.

Sulo Tyyniäho

Eva Sandman.

Heikki Korhonen.

Heikki Korhonen

Esa Riinili.

Todistaavat:

K. Rantama

Signetteri

Liite 10: Lainasopimus Kuurojen Liitto ry:stä

Velkavirja

Suomen Kuurojen Liitto r.y:lta olemme tänään saaneet velaksi viisisetätuhatta (500.000) markkaa, jonka summan sitoudumme maksamaan takaisin kuuden (6) prosentin korkoineen siten, että vuosittain joulukuun 1 päivänä lyhennämme velan pääomaa seitsemällätymmenelläviidellätuhanella (75000) markalla sekä suoritamme samalla mainitun koron kulloinkin maksettava olevalle velan osalle. Ellemmainittua kuuletusta tai korkoa määräpäivänä suoritetaan, on koko velka ilman muuta heti erääntynyt. Lainan pääoma on nousun varalta sidottu kotimarkkinaveroin tukkuhintaindeksiin.

Tällä velkavirjalla saamme lainan pantiksi annamme viidensadatuhannen (500.000) markan suuruisen viennitetyn haltijavelkavirjan.

Oulussa, joulukuun 10 päivänä 1953

Oulun kuurojen yhdistys r.y.

Sulo Tyyniäho
Sulo Tyyniäho

Heikki Korhonen
Heikki Korhonen

Todistavat:

Sija Doronpadas

Klara Tyyniäho

Syväkrytty
Suomen Kuurojen Liitto r.y.

Urho Hiirimo
Rune Pirttinen

Liite 11: Lainasopimus Oulun Tuomiokirkkoseurakunnan Diakoniarahastosta

Maksulla

V e l k a k i r j a .

Oulun tuomiokirkkoseurakunnan Diakoniarahastosta olemme lainaksi saaneet kirkkohallintokunnan 25/9 1953 tekemän päätöksen mukaisesti satatuhatta (100.000:-) markkaa, jonka summan sitoudumme maksamaan takaisin säästöpankkien talletuskoron mukaisine korkoineen yhden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien kuin olemme lainan saaduksi tään velkakirjaan kuitanneet. Korko maksetaan lainaa takaisin lainanantajalle maksettaessa.

Oulussa, helmikuun 8 päivänä 1954

Oulun Kuurojen Yhdistys r.y.

puheenjohtaja *Sulo Tyyniäho* sihteeri *Heikki Korhonen*
Sulo Tyyniäho Heikki Korhonen

Tämän lainan takaisin maksamisesta korkoineen sitoutuvat allekirjoittaneet omavelkaiseen tataukseen.

Oulussa, helmikuun 8 päivänä 1954

Emil Engblom *Heikki Hyvärinen*
Emil Engblom Heikki Hyvärinen

Nimikirjoitukset oikeaksi todistavat:

Tyynis Kalliolehto *August Nurkkala*

Mx satatuhatta (100.000:-) kuitataan saaduksi

Oulussa, helmikuun 9 päivänä 1954

Sulo Tyyniäho *Heikki Korhonen*

Liite 12: Yksityisten lahjoitukset

Yksityisten lahjoitukset Oulun kuurojen toimitalon rakentamiselle
(Tiedot kerätty Oulun kuurojen yhdistyksen arkistoon säilytetyistä kirjeistä.)

50 000 mk, 8.5.1954. Lahjoittajana hammasteknikko Sulo Tyyniaho Oulusta. (Summa alun perin 22.7.1953 annettu korottomana lainana.)

28 000 mk, 2.2.1953. Lahjoittajana Gunnar Borg, entisen ja edesmenneen opettajattaren, Martha Borgin tahdon mukaan.

1 000 mk, 22.3.1953. Lahjoittajana Aarno Oinas Savukoskelta, Oulun kuurojenkoulun entinen oppilas.

2 000 mk, 28.3.1953. Lahjoittajana Esteri Myllylä Helsingistä, Oulun kuurojen koulun entinen oppilas.

500 mk, 16.4.1953. Lahjoittajina Anna ja Hannu Konola Lautamaasta, Oulun kuurojen koulun Esa-oppilaan vanhemmat.

1 000 mk, 30.6.1953. Lahjoittajana Johan Niemelä Lohtajalta.

1 000 mk, lahjoittajana kuuron lapsen isä, pienviljelijä lisakki Saunamäki Peräseinäjoelta.

500 mk, 13.5.1953. Lahjoittajana Oskari Rantatalo Enontekiön Palojoensuusta.

500 mk, lahjoittajana Anni Suihkonen Reisjärven Levonperältä.

300 mk, lahjoittajana Otto Juntura Simosta.

Pöytäliinakangasta, lahjoittajana Katri Timlin Ylivieskan Niemelänkylästä.

25.3.1953 Aune ja Yrjö Määttäniemi Ylikiimingin Ylivuotosta lupasivat lähettää jotain yhdistyksen myyjäisiin lisäksi Yrjö tarjoutui olemaan apuna talon rakentamisessa.

31.3.1953 Aapo Pänkälä Alavudelta pyytää lupaa päästä Ouluun rakentamaan taloa.

Liite 13: Laina sittemmin lahja Sulo Tyyniaholta

Velkakirja.

Tätä velkakirjaa vastaan annan Oulun Kuurojen
Yhdistykselle lainaksi, ilman korkoa 50,600:mk.
Tästä summasta olen jo antanut Yrjö Timoselle
2,000:mk.

Oulu 22.7.53.

Sulo Tyyniäho.

Tunnustamme lainan saaduksi.

Aleksi Marmila
rahastonhoitaja

Heikki Korhonen
sihteeri.

Ilmari Tuulama
85

Todistavat:

Erkki Heikkinen

Lahjaksi annettu.

50:000 mk.

8.5.54.

Sulo Tyyniäho.